

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne2013,

kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna autorského zákona

Čl. I

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 216/2006 Sb., zákona č. 168/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 496/2012 Sb., zákona č. 156/2013 Sb. a zákona č. 303/2013 Sb. se mění takto:

1. V § 1 úvodní části ustanovení se slova „Evropských společenství¹⁾“ nahrazují slovy „Evropské unie¹⁾“.

Poznámka pod čarou č. 1 zní:

¹⁾ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.“.

2. V § 14 odst. 2 se slova „členského státu Evropských společenství nebo jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru“ nahrazují slovy „některého z členských států Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor“ a slova „Evropských společenství a ostatních smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru“ se nahrazují slovy „členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor“.

3. V § 21 odst. 5 a 6 se slova „členského státu Evropských společenství nebo jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru“ nahrazují slovy „z členských států Evropské unie nebo toho ze států tvořících Evropský hospodářský prostor“.

4. V § 21 odst. 7 se slova „jiného členského státu Evropských společenství“ nahrazují slovy „některého z členských států Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor“ a slova „takového členského státu Evropských společenství“ se nahrazují slovy „toho z členských států Evropské unie nebo toho ze států tvořících Evropský hospodářský prostor“.

5. V § 24 odst. 1, § 25 odst. 7 a v § 37 odst. 2 větě první se slova „v příloze“ nahrazují slovy „v příloze č. 1“.

6. V § 25 odst. 2 písm. a) se slova „členských států Evropských společenství“ nahrazují slovy „některého z členských států Evropské unie nebo z některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor“.

7. V § 25 odst. 5 se slovo „přílohy“ nahrazuje slovy „přílohy č. 1“.

8. V § 27 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:

„(6) Doba trvání majetkových práv k hudebnímu dílu s textem, byla-li obě díla vytvořena pro účely užívání ve spojení, končí, i když nejde o dílo spoluautorů (§ 8), 70 let od smrti poslední přeživší z následujících osob, a to autora textu nebo autora hudebního díla. Pro díla hudebně dramatická se použije věta první obdobně.“.

Dosavadní odstavce 6 a 7 se označují jako odstavce 7 a 8.

CELEX: 32011L0077

9. V § 27 se doplňuje odstavec 9, který zní:

„(9) Pro určení doby trvání majetkových práv k osiřelým dílům se použijí ustanovení odstavců 1 až 8 obdobně; pro díla, jejichž autor není určen, se použije odstavec 3 obdobně.“.

10. V části první hlavě I dílu 3 se za oddíl 6 vkládá nový oddíl 7, který včetně nadpisu zní:

„Oddíl 7

Osiřelé dílo

§ 27a

(1) Za osiřelé dílo se považuje dílo podle § 2, není-li určen jeho autor, nebo i když je určen, není nalezen ani po provedení důsledného vyhledávání podle § 27b zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem.

(2) Přísluší-li právo autorské k dílu více než jednomu autorovi a nejsou-li určeni všichni autoři, nebo i když jsou určeni, nejsou nalezeni ani po provedení důsledného vyhledávání podle § 27b a zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem, dílo se považuje za osiřelé, pokud jde o práva autorů, kteří nejsou určeni nebo nalezeni. Pokud jde o autory, kteří byli určeni a nalezeni, použije se ve vztahu k jejich právům § 12.

(3) Za osiřelá díla jsou za splnění podmínek podle odstavce 1 považována všechna díla autora, není-li prokázán opak.

(4) Dílo není považováno za dílo osiřelé, odpadnou-li podmínky uvedené v odstavci 1. Autor je oprávněn kdykoli ukončit status osiřelého díla tím, že písemně oznámí své autorství k dílu kolektivnímu správci vedoucímu příslušný rejstřík osiřelých děl podle tohoto zákona. Dojde-li k užití osiřelého díla podle § 37a, ukončí autor status osiřelého díla písemným oznámením osobě, která dílo užila v souladu s § 37a odst. 1. Písemné oznámení lze učinit i elektronickými prostředky. Pokud jde o dílo uvedené v odstavci 2, použijí se pro jeho autory, kteří nebyli určeni nebo nalezeni, věty první až čtvrtá obdobně.

(5) Dílo uvedené v § 37a odst. 1 až 4, které se považuje za osiřelé podle odstavců 1 až 4 v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, se považuje za osiřelé a může být užito podle § 37a ve všech členských státech Evropské unie a ve všech státech tvořících Evropský hospodářský prostor.

§ 27b

(1) Důsledné vyhledávání za účelem zjištění, zda dílo je dílem osiřelým, se provede před užitím díla nahlédnutím do vhodných informačních zdrojů příslušných pro jednotlivé druhy děl s cílem určit nebo nalézt autora, a to v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde bylo dílo poprvé vydáno nebo poprvé odvysíláno. V případě díla kinematografického nebo audiovizuálního, jehož výrobce má sídlo nebo obvyklé bydliště v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, se důsledné vyhledávání provede v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský

hospodářský prostor, kde má výrobce sídlo nebo obvyklé bydliště. V případech uvedených v § 37a odst. 3 se důsledné vyhledávání provede v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde je usazena osoba, která dílo zveřejnila.

(2) V případě, že existují důkazy naznačující, že významné informace o nositelích práv by mohly být nalezeny v jiných než v odstavci 1 uvedených státech, využijí se rovněž zdroje informací dostupné v těchto jiných státech.

(3) Seznam informačních zdrojů pro důsledné vyhledávání, do nichž musí být nahlédnuto, je stanoven v příloze č. 2 k tomuto zákonu.“.

Dosavadní oddíl 7 se označuje jako oddíl 8.

CELEX: 32012L0028

11. V § 28 odst. 3 se slova „ § 27 odst. 7“ nahrazují slovy „§ 27 odst. 8“.

12. Za § 37 se vkládá nový § 37a, který včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 14 zní:

„§ 37a

Licence pro určitá užití osiřelého díla

(1) Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v § 37 odst. 1, která výhradně k dosažení cílů souvisejících s jejím posláním ve veřejném zájmu

- a) rozmnožuje pro účely digitalizace, zpřístupnění podle § 18 odst. 2, indexace, katalogizace, uchovávání nebo obnovy osiřelé dílo v podobě knihy, časopisu, novin nebo jiné písemnosti nebo osiřelé dílo kinematografické nebo audiovizuální a jde o osiřelé dílo, které je součástí jejích sbírek nebo archivu, nebo
- b) zpřístupňuje takové dílo způsobem uvedeným v § 18 odst. 2.

(2) Do práva autorského nezasahuje provozovatel vysílání ze zákona, který výhradně k dosažení cílů souvisejících s jeho posláním ve veřejném zájmu

- a) rozmnožuje pro účely digitalizace, zpřístupnění podle § 18 odst. 2, indexace, katalogizace, uchovávání nebo obnovy osiřelé dílo kinematografické nebo audiovizuální a jde o osiřelé dílo, které je obsaženo v jeho archivu a bylo jím nebo z jeho podnětu vyrobeno před 31. prosincem 2002, nebo
- b) zpřístupňuje takové dílo způsobem uvedeným v § 18 odst. 2.

(3) Odstavce 1 a 2 se vztahují na dílo, které bylo poprvé vydáno, nebo, nebylo-li vydáno, poprvé odvysíláno v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor. Nedošlo-li k takovému vydání nebo odvysílání a dílo bylo zveřejněno osobou uvedenou v odstavci 1 nebo 2 se souhlasem autora, vztahují se na ně tato ustanovení, lze-li rozumně předpokládat, že by autor proti jeho užití podle odstavců 1 a 2 neměl námitek.

(4) Odstavce 1 a 2 se vztahují rovněž na díla vložená nebo začleněná do osiřelého díla nebo tvořící jeho nedílnou součást.

(5) Při užití osiřelého díla způsobem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 lze vytvářet příjmy výlučně za účelem pokrytí nákladů, které vzniknou v souvislosti s digitalizací osiřelých děl a jejich zpřístupněním veřejnosti.

(6) Za účelem zjištění, zda dílo je dílem osiřelým, zajistí osoba uvedená v odstavci 1 nebo 2 důsledné vyhledávání podle § 27b a bude uchovávat záznamy o jeho provedení.

(7) Při každém užití osiřelého díla je osoba uvedená v odstavci 1 nebo 2 povinna uvádět jméno jeho autora, byl-li určen.

(8) Osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 jsou povinny bez zbytečného odkladu poskytnout ministerstvu v písemné formě

- a) informace o každém svém důsledném vyhledávání, na jehož základě dospěly k závěru, že určité dílo je považováno za osiřelé,
- b) informace o užití podle odstavce 1 nebo 2,
- c) informace o jakékoli změně statusu osiřelého díla, které tyto osoby užily nebo užívají podle odstavce 1 nebo 2,
- d) své kontaktní údaje.

(9) Ministerstvo informace, které obdrží podle odstavce 8, předá bez zbytečného odkladu Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu.¹⁴⁾

(10) Autor, který ukončil status osiřelého díla podle § 27a odst. 4, má právo na odměnu vůči osobě, která dotčené dílo užila podle odstavce 1 nebo 2. Při určení výše odměny se přihlédne k účelu a okolnostem užití díla, jakož i k rozsahu újmy způsobené autorovi tímto užitím.

(11) Právo na odměnu podle odstavce 10 se řídí právním řádem státu, ve kterém je usazena osoba povinná k placení této odměny.

¹⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 386/2012 ze dne 19. dubna 2012, kterým se Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a průmyslové vzory) svěřují úkoly související s prosazováním práv duševního vlastnictví, včetně sdružování zástupců veřejného a soukromého sektoru v podobě Evropského střediska pro sledování porušování práv duševního vlastnictví.“.

CELEX: 32012L0028

13. V § 71 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Výkonný umělec, jenž udělil výrobci zvukového záznamu smlouvou výhradní a neomezenou licenci k užití svého zaznamenaného výkonu za jednorázovou odměnu, má právo na roční doplňkovou odměnu. Tato odměna mu přísluší za každý celý rok počínaje

prvním dnem kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém uplynulo 50 let ode dne, kdy byl zvukový záznam oprávněně vydán, nebo, nedošlo-li k takovému vydání, oprávněně sdělen veřejnosti. Práva na roční doplňkovou odměnu se výkonný umělec nemůže vzdát.“.

CELEX: 32011L0077

14. Za § 72 se vkládají nové § 72a a 72b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 72a

Odstoupení od smlouvy pro nečinnost výrobce

(1) Pokud po uplynutí 50 let ode dne, kdy byl zvukový záznam výkonu oprávněně vydán, nebo, nedošlo-li k takovému vydání, oprávněně sdělen veřejnosti, výrobce zvukového záznamu nenabízí rozmnoženiny tohoto záznamu v hmotné podobě k prodeji v dostatečném množství nebo tento záznam nezpřístupňuje veřejnosti způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, může výkonný umělec písemně oznámit výrobcí zvukového záznamu úmysl odstoupit od smlouvy, kterou mu udělil výhradní a neomezenou licenci k užití svého zaznamenaného uměleckého výkonu. Toto oznámení lze učinit nejdříve prvním dnem kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, v němž uplynula doba podle věty první. Právo odstoupit od smlouvy může výkonný umělec uplatnit teprve tehdy, jestliže výrobce zvukového záznamu ve lhůtě 1 roku ode dne, kdy mu výkonný umělec svůj úmysl odstoupit od smlouvy oznámil, nevyužil dotčený záznam oběma způsoby uvedenými ve větě první; odstoupení od smlouvy vyžaduje písemnou formu. Tohoto práva se výkonný umělec nemůže vzdát.

(2) Pokud zvukový záznam obsahuje záznam výkonů více výkonných umělců, mohou tito výkonní umělci odstoupit od smlouvy podle odstavce 1. Pro odstoupení více výkonných umělců od smlouvy podle odstavce 1 se použije přiměřeně § 68.

§ 72b

Opatření k vyvážení smluvních vztahů

Pokud výkonný umělec udělil výrobcí zvukového záznamu smlouvou výhradní a neomezenou licenci k užití svého zaznamenaného výkonu a má podle této smlouvy nárok na periodické platby odměn, počínaje prvním dnem kalendářního roku bezprostředně následujícím po kalendářním roce, ve kterém uplynulo 50 let ode dne, kdy byl zvukový záznam oprávněně vydán, nebo, nedošlo-li k takovému vydání, oprávněně sdělen veřejnosti, nebude výrobce zvukového záznamu z těchto plateb výkonnému umělci srážet žádné dříve vyplacené zálohy ani smluvně dohodnuté srážky.“.

CELEX: 32011L0077

15. § 73 včetně nadpisu zní:

„§ 73

Trvání majetkových práv výkonného umělce

Majetková práva výkonného umělce trvají 50 let od vytvoření výkonu. Byl-li však v průběhu této doby oprávněně vydán nebo oprávněně sdělen veřejnosti

- a) jiný než zvukový záznam výkonu, zanikají práva výkonného umělce za 50 let ode dne, kdy došlo k prvnímu oprávněnému vydání nebo sdělení veřejnosti takového záznamu, a to podle toho, která z uvedených událostí nastane dříve, nebo
- b) zvukový záznam výkonu, zanikají práva výkonného umělce za 70 let ode dne, kdy došlo k prvnímu oprávněnému vydání nebo sdělení veřejnosti takového záznamu, a to podle toho, která z uvedených událostí nastane dříve.“

CELEX: 32011L0077

16. V § 74 se slova „§ 27 odst. 7,“ nahrazují slovy „§ 27 odst. 8, § 27a, § 27b,“.

CELEX: 32012L0028

17. Za § 76 se vkládá nový § 76a, který včetně nadpisu zní:

„§ 76a

Povinnosti výrobce zvukového záznamu v souvislosti s roční doplňkovou odměnou

(1) Na platby roční doplňkové odměny podle § 71 odst. 4 je výrobce zvukového záznamu povinen vyčleňovat částku ve výši 20 % z příjmů získaných v průběhu kalendářního roku, jenž předchází kalendářnímu roku, za který tato odměna přísluší, z rozmnožování, rozšiřování a zpřístupňování veřejnosti podle § 18 odst. 2 dotčeného zvukového záznamu po uplynutí 50 let ode dne, kdy byl zvukový záznam oprávněně vydán, nebo, nedošlo-li k takovému vydání, oprávněně sdělen veřejnosti. Příjmy podle věty první se rozumí příjmy výrobce zvukových záznamů před odečtením nákladů.

(2) Výrobce je povinen na požádání poskytnout výkonnému umělci, který má nárok na roční doplňkovou odměnu, a příslušnému kolektivnímu správci veškeré informace nezbytné k zajištění plateb této odměny.

(3) Výrobce je povinen částku vyčleněnou podle odstavce 1 odvést příslušnému kolektivnímu správci, který roční doplňkovou odměnu vyplácí jednotlivým oprávněným výkonným umělcům, nejpozději do 31. března kalendářního roku následujícího po roce, za který tato odměna přísluší.

(4) Příjmy z plateb odvedených kolektivnímu správci podle odstavce 3, které se

nepodaří při vynaložení přiměřeného úsilí do 3 let od jejich obdržení vyplatit, se uplynutím této doby stávají příjmem Státního fondu kultury České republiky.“.

CELEX: 32011L0077

18. V § 77 větách druhé a poslední se číslo „50“ nahrazuje číslem „70“.

CELEX: 32011L0077

19. Za § 77 se vkládá nový § 77a, který zní:

„§ 77a

Došlo-li k odstoupení od smlouvy podle § 72a, práva výrobce zvukových záznamů k danému zvukovému záznamu zanikají.“.

CELEX: 32011L0077

20. V § 78, 82, 86 a v § 94 odst. 1 se slova „§ 27 odst. 7,“ nahrazují slovy „§ 27 odst. 8, § 27a, § 27b,“.

CELEX: 32012L0028

21. V § 87 větě poslední se slova „§ 27 odst. 7,“ nahrazují slovy „§ 27 odst. 8,“.

22. V § 96 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) právo na roční doplňkovou odměnu podle § 71 odst. 4.“.

CELEX 32011L0077

23. V § 100 odst. 1 písm. f) se slova „ , k nimž kolektivně spravují“ nahrazují slovy „a rejstřík osiřelých předmětů ochrany, k nimž kolektivně spravuje“ a slovo „rejstřík“ se nahrazuje slovem „rejstříky“.

24. Dosavadní příloha se označuje jako „příloha č. 1“ a doplňuje se příloha č. 2, která včetně nadpisu zní:

„Příloha č. 2

Seznam informačních zdrojů pro důsledné vyhledávání, které musí být prověřeny s cílem zjistit totožnost autora nebo jiného nositele práv k osiřelému dílu nebo nositele práv k jinému osiřelému předmětu ochrany nebo jejich bydliště či pobyt

Informačními zdroji podle § 27b odst. 3 se rozumějí

1. v případě vydaných neperiodických publikací

- a) katalogy Národní knihovny České republiky, Národního archivu a zahraničních knihoven nebo institucí obdobného významu,
- b) zdroje sdružení vydavatelů a autorů v příslušném státě,
- c) stávající databáze a rejstříky WATCH (Writers, Artists and Their Copyright Holders – spisovatelé, výtvarní umělci a nositelé jejich autorských práv) a ISBN (International Standard Book Number - mezinárodní standardní číslo knihy) a databáze vydaných knih,
- d) rejstříky příslušných kolektivních správců práv, zejména kolektivních správců spravujících práva na rozmnožování,
- e) zdroje propojující databáze a rejstříky, včetně VIAF (Virtual International Authority Files – Virtuální mezinárodní seznamy autorit) a ARROW (Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works – Přístupné rejstříky informací o právech a osiřelých dílech),
- f) seznam autorů, jejichž majetková práva zdědil stát nebo jejichž majetková práva státu připadla, vedený Státním fondem kultury České republiky,
- g) titulky a další informace uvedené na vydaných neperiodických publikacích,
- h) povinné výtisky;

2. v případě periodického tisku

- a) katalogy Národní knihovny České republiky, Národního archivu a zahraničních knihoven nebo institucí obdobného významu,
- b) rejstřík ISSN (International Standard Serial Number - mezinárodní standardní číslo seriálové publikace) u periodických publikací,
- c) zdroje sdružení vydavatelů, autorů a novinářů v příslušném státě,
- d) rejstříky příslušných kolektivních správců práv, včetně kolektivních správců spravujících práva na rozmnožování,
- e) seznam autorů, jejichž majetková práva zdědil stát nebo jejichž majetková práva státu připadla, vedený Státním fondem kultury České republiky,
- f) titulky a další informace v periodickém tisku,
- g) povinné výtisky;

3. v případě děl výtvarného umění, včetně děl fotografických, děl užitého umění, děl architektonických a dalších takových děl, která jsou obsažena v knihách, odborných časopisech, novinách a jiném periodickém tisku nebo v jiných dílech

- a) zdroje uvedené v bodech 1 a 2,
- b) rejstříky příslušných kolektivních správců práv, zejména kolektivních správců spravujících práva autorů děl výtvarného umění, včetně kolektivních správců spravujících práva na rozmnožování,
- c) databáze fotobank,
- d) seznam autorů, jejichž majetková práva zdědil stát nebo jejichž majetková práva státu připadla, vedený Státním fondem kultury České republiky,
- e) titulky a další informace uvedené na díle nebo na přebalu díla;

4. v případě audiovizuálních děl, děl audiovizuálně užitých a zvukových záznamů

- a) katalogy a povinné archivační rozmnoženiny Národního filmového archivu, Národního archivu a zahraničních institucí podobného významu,

- b) zdroje sdružení výrobců audiovizuálních děl a zvukových záznamů usazených v příslušném státě,
- c) databáze institucí pečujících o filmové nebo zvukové dědictví a národních knihoven,
- d) databáze s příslušnými normami a identifikátory jako je ISAN (International Standard Audiovisual Number – mezinárodní standardní číslo audiovizuálního záznamu) pro audiovizuální materiály, ISWC (International Standard Music Work Code – mezinárodní standardní kód hudebního díla) pro hudební díla a ISRC (International Standard Recording Code – mezinárodní standardní kód zvukového záznamu) pro zvukové záznamy,
- e) rejstříky příslušných kolektivních správců práv, zejména kolektivních správců zastupujících autory, výkonné umělce, výrobce zvukových záznamů a výrobce zvukově obrazových záznamů,
- f) databáze ostatních významných sdružení zastupujících určité kategorie nositelů práv,
- g) seznamy nositelů práv, jejichž majetková práva zdědil stát nebo jejichž majetková práva státu připadla, vedené Státním fondem kultury České republiky nebo Státním fondem kinematografie,
- h) titulky a další informace uvedené na přebalu díla.“.

CELEX: 32012L0028

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Ustanovení § 27 odst. 6 zákona č. 121/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se vztahuje na hudební díla s textem a díla hudebně dramatická, u nichž je v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor dne 1. listopadu 2013 chráněno alespoň hudební dílo nebo text, popřípadě libreto, a na hudební díla s textem vzniklá ode dne 1. listopadu 2013. Větou první nejsou dotčena užití hudebních děl s textem a děl hudebně dramatických, k nimž došlo ke dni 1. listopadu 2013, ani práva nabytá k těmto dílům třetími osobami.

CELEX 32011L0077

2. Není-li ve smlouvě, kterou výkonný umělec udělil výrobcí zvukového záznamu výhradní a neomezenou licenci k užití svého zaznamenaného uměleckého výkonu a která byla uzavřena do dne 1. listopadu 2013, výslovně dohodnuto jinak, má se za to, že tato smlouva zůstává v platnosti i po okamžiku, kdy by podle § 73 zákona č. 121/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, majetková práva výkonného umělce zanikla.

CELEX 32011L0077

3. Ustanovení § 71 odst. 4, § 72a až 73, § 76a až 77a a § 96 odst. 1 písm. d) zákona č. 121/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se vztahují na umělecké výkony zaznamenané na zvukový záznam a na zvukové záznamy, byly-li do dne 1. listopadu 2013 chráněny podle zákona č. 121/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo byly pořízeny po tomto datu.

CELEX 32011L0077

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o oceňování majetku

Čl. III

V § 17 odst. 3 písm. c) zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění zákona č. 121/2000 Sb., se slova „padesátileté doby trvání těchto práv“ nahrazují slovy „doby trvání těchto práv podle autorského zákona“.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

I. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)

1. Důvod předložení a cíle

Návrh novely zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů, se předkládá podle Plánu legislativních prací vlády na rok 2012, v návaznosti na zařazení návrhu této normy v plánech legislativních prací v předchozích letech. Návrh změny autorského zákona souvisí s povinnostmi vyplývajícími pro Českou republiku z členství v konkrétně s povinností transponovat příslušné směrnice EU do tuzemského právního řádu.

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, a zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

Předkládaný legislativní návrh je zaměřen na řešení následujících problémů:

A) Transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících

Deklarovaným cílem směrnice 2011/77/EU je řešit tíživou situaci četných výkonných umělců, zvláště studiových hudebníků, kteří ve svém pozdním, postproduktivním věku přicházejí uplynutím stávající doby ochrany o významné příjmy z dosud populárních nahrávek, na jejichž vzniku se v mládí podíleli. K této situaci dochází vlivem prodlužující se průměrné délky života a zároveň stále častějšímu ožívání zájmu o starší nahrávky (např. o produkci rockové hudby šedesátých a sedmdesátých let), které neztrácejí svůj komerční potenciál. Ten naopak může být oproti minulosti ještě více a šířeji využit i díky novým technologickým možnostem. Uvedení výkonní umělci po skončení doby trvání majetkových práv k zaznamenaným uměleckým výkonům již nezískávají z těchto nahrávek žádné licenční odměny od příslušné nahrávací společnosti, naprostě většině z nich byla jejich práva

„vykoupena“ jednorázovou odměnou za odvedený výkon. Především ale přicházejí o odměny vybírané kolektivními správci za vysílání a veřejnou produkci, příp. z prodeje těchto nahrávek na internetu i o podíl na inkasovaných náhradních odměnách z nenahraných nosičů a z přístrojů k pořízování rozmnoženin záznamů pro osobní potřebu. Situace sólistů je částečně odlišná. Ti získávají podobně jako studioví hudebníci odměny od kolektivního správce, zároveň však většinou uzavírají smlouvy na pořízení záznamu jejich výkonu s podílovými odměnami (procenty z výnosů apod.).

V případě nahrávacích společností se jako zásadní problém jejich podnikání jeví internetové pirátství formou nezákonného šíření chráněných děl a vedle toho obtíže při zavádění nových funkčních modelů distribuce nahrávek v digitálním prostředí. To vedlo v celosvětovém měřítku k dlouhodobému propadu jejich příjmů, který by se ještě výrazněji prohloubil, pokud by uplynutím doby ochrany přišly o příjmy generované z užití dosud lukrativních starších nahrávek. Jako podpůrný argument pro prodlouženou dobu ochrany nahrávací společnosti uvádějí, že investují přibližně 17 % svých příjmů do rozvoje nových talentů, tj. do smluv s novými talenty, do propagace talentovaných umělců, kteří nemají žádné zkušenosti, a do výroby inovativních nahrávek. Delší doba ochrany práv by jim zajistila další příjmy, které by mohly využít k financování nových talentů a celkově lépe rozložit rizika s tím spojená, neboť podle jejich statistik zpravidla jen jedna hudební nahrávka z osmi vyprodukovaných je úspěšná.

Dalším problémem se v rámci vnitřního trhu EU ukazuje rozdílná právní úprava počítání doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem, a to k takovým, která byla vytvořena za účelem užití ve spojení (typicky opera, opereta, muzikál, populární hudba). V některých členských státech se v případech těchto hudebních skladeb s textem používá jednotná doba ochrany, vypočtená od smrti posledního žijícího autora, zatímco v jiných členských státech (včetně ČR) se u těchto spojených děl používají různé doby ochrany, tzn. že se počítá zvlášť pro autora/autory hudby a zvlášť pro autora/autory textu. Uvedené rozdíly právních úprav jsou příčinou překážek volného pohybu zboží a služeb, neboť komplikují výkon práv k těmto dílům.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících prodloužuje dobu trvání majetkových práv výkonných umělců k jejich uměleckým výkonům zaznamenaným na zvukové záznamy a majetkových práv výrobců zvukových záznamů k jejich záznamům z 50 na 70 let. V souvislosti s prodloužením doby trvání práv zavádí několik doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců - roční doplňkovou odměnu pro studiové hudebníky, právo na odstoupení od smlouvy a právo na výplatu odměn beze srážek pro studiové hudebníky i pro sólisty. Zavedení roční doplňkové odměny pro studiové hudebníky by mělo alespoň částečně kompenzovat nevyváženou situaci studiových hudebníků a výkonných umělců-sólistů. Dále směrnice harmonizuje výpočet doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem v těch případech, kdy byly hudební dílo a text vytvořeny za účelem užití ve spojení - jak je to typické, nikoli však stoprocentně, v případě hudebně dramatických děl, jako je opera, opereta, muzikál, nebo v případě populární hudby. Netýká se to např. zhudebněné poezie a podobných případů. Navrhovaná úprava obsahuje přechodné ustanovení zajišťující ochranu práv třetích osob, resp. ochranu investic vynaložených uživateli (např. nakladateli notovin, divadel, výrobců zvukových záznamů apod.) do pořízení rozmnoženin děl již volných, která se po přijetí navrhované úpravy stanou opět díly chráněnými v důsledku sjednocení výpočtu doby trvání práv. Navrhované ustanovení je záměrně formulováno v obecné poloze tak, aby nebylo omezeno ani časově ani

co do způsobu užití (na rozdíl od úpravy přijaté v roce 2000, kdy bylo přechodné ustanovení omezeno pouze na určité druhy užití a pouze na dobu dvou let, srov. § 106 odst. 3 věta třetí autorského zákona).

Uvedené změny unijních předpisů zatím nejsou součástí českého právního řádu.

B) Transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl zavádí společnou unijní definici osiřelého díla, resp. osiřelého zvukového záznamu, vzájemné uznávání statusu osiřelého díla, pravidla pro důsledné vyhledávání nositelů práv, pravidla pro ukončení statusu osiřelého díla (a záznamu) a zákonnou licenci pro užití osiřelých děl (a zvukových záznamů). Směrnicí zůstávají nedotčena vnitrostátní pravidla, ať již existující nebo jakákoli jiná, která budou zavedena v budoucnu, upravující správu práv k osiřelým dílům nebo jiným osiřelým předmětům ochrany, např. pravidla pro tzv. rozšířenou kolektivní správu práv, právní domněnky zastoupení či převodu práv nebo podobná pravidla či jejich kombinace. Platná právní úprava zatím problematiku osiřelých děl výslovně neobsahuje.

Osiřelá díla (a obdobně i jakékoli jiné předměty ochrany podle autorského zákona, např. zaznamenané umělecké výkony nebo zvukové záznamy) jsou dosud autorskoprávně chráněná díla, u nichž autor či jiný nositel práv není znám (není známo jeho jméno) nebo se nedá dohledat (není známa jeho kontaktní adresa apod.). Vzhledem k tomu, že v zásadě platí, že k užití autorského díla (mj. i k digitalizaci a následnému zpřístupňování online) je nezbytné získat svolení autora/nositele práv udělované licenční smlouvou, nelze v takovýchto případech, kdy autor není znám nebo jej nelze dohledat, souhlas s užitím díla získat a dílo lze užít pouze těmi způsoby, které umožňuje autorský zákon v části upravující tzv. zákonné licence (např. pro citace, pro užití knihovny, pro vystavování, pro zpravodajské účely atd.).

Cílem směrnice 2012/28/EU bylo nalézt v rámci EU adekvátní legislativní řešení této situace, které by usnadnilo v prakticky celoevropském měřítku hromadnou digitalizaci a následné zpřístupnění takto dosud nevyužitého evropského kulturního i vědeckého bohatství pro projekty typu evropské digitální knihovny Europeana. Reálný efekt směrnicí zvolené koncepce pro naplnění tohoto cíle ovšem zůstává značně omezený. Povolené užití osiřelých děl je totiž koncipováno jako velmi úzce vymezená zákonná výjimka. Výjimka se vztahuje pouze na určité druhy děl, konkrétně literární a audiovizuální díla (nikoli ale např. na samostatná výtvarná díla), a na osiřelé zvukové záznamy a je využitelná jen institucemi „s posláním ve veřejném zájmu“, jako jsou knihovny, muzea, archivy nebo veřejnoprávní rozhlas a televize, v jejichž sbírkách nebo archivech se tato osiřelá díla a zvukové záznamy nacházejí. Výjimka se navíc vztahuje pouze na digitalizaci a následné zpřístupnění těchto děl veřejnosti prostřednictvím internetu, žádné jiné případné užití, zejména komerčního charakteru, tato výjimka nepřipouští. Má-li být potenciál osiřelých děl plně využit, je zřejmé, že vedle této výjimky musí být k dispozici další právní nástroje (např. speciální licenční mechanismy), které umožní využití osiřelých děl v nejširším rozsahu. Se zavedením těchto mechanismů do autorského zákona předkladatel počítá při jeho nejbližší příští novelizaci a navržená transponovaná úprava definice osiřelého díla, důsledného vyhledávání pro přiznání statusu osiřelého díla a úprava ukončení tohoto statusu jsou pro tuto navazující úpravu základními předpoklady.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, představuje komplexní úpravu práva autorského a práv s autorským právem souvisejících, včetně zvláštního práva pořizovatele databáze, a vychází jednak z mezinárodních smluv, k nimž Česká republika přistoupila, jednak z příslušných unijních předpisů, zejména směrnic EU harmonizujících některé aspekty autorského práva v rámci členských států EU, resp. států tvořících Evropský hospodářský prostor (dále jen „členské státy EU, resp. EHP“).

Autorský zákon nabyl účinnosti dne 1. prosince 2000 a od té doby byl několikrát novelizován. Nejobsáhlejší (vládní) novela byla přijata zákonem č. 216/2006 Sb. s účinností od 22. května 2006. Touto novelou byla především dokončena transpozice dvou směrnic ES, které v době přijetí autorského zákona v roce 2000 existovaly pouze ve formě návrhu (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES o právu na opětový prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla), a dále byla transponována tehdy nová směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví.

Dalšími novelami důležitými z hlediska právní úpravy autorského práva a práv s ním souvisejících byla novela přijatá na základě poslanecké iniciativy zákonem č. 81/2005 Sb., s účinností od 23. února 2005, a vládní novela přijatá zákonem č. 168/2008 Sb., s účinností od 19. května 2008. První z uvedených novel zavedla výjimku z výlučného práva autorů a nositelů práv souvisejících s právem autorským na provozování rozhlasového a televizního vysílání v hotelových pokojích, která byla posléze soudy shledána v rozporu s mezinárodním právem autorským i s unijním právem. Dále zavedla výjimku z téhož práva při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních a doplnila některá ustanovení týkající se výkonu kolektivní správy práv. Např. pravidla pro stanovování odměn a pro vzájemné zastupování kolektivních správců v případech, kdy totéž právo spravuje více kolektivních správců, a ustanovení o dohledu Ministerstva kultury vykonávaném nad kolektivními správci. Druhá z uvedených novel odstranila v návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-305/06 Rafael Hoteles zmíněnou výjimku z výlučného práva autorů a nositelů práv souvisejících s právem autorským na provozování rozhlasového a televizního vysílání v hotelových pokojích a zároveň zavedla tzv. zastropování odměn příslušejících autorům a nositelům práv souvisejících s právem autorským ve výši 50 % koncesionářských poplatků. Dále tato novela odstranila povinnost pro žadatele o oprávnění k výkonu kolektivní správy práv mít sídlo v České republice.

Pokud jde o jednotlivé oblasti, jichž se týkají navrhované změny autorského zákona, je existující právní stav popsán výše v rámci bodu 1.2 (definice problému).

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Ad A) Prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám

Subjekty pozitivně dotčené: výkonní umělci, výrobci zvukových nahrávek, stát

Subjekty převážně pozitivně dotčenými prodloužením doby trvání majetkových práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů k jejich zvukovým záznamům (tj. k hudebním nahrávkám, nahrávkám mluveného slova apod.) jsou především výkonní umělci – zpěváci, hudebníci, a to jak z oblasti vážné hudby, tak z oblasti populární hudby, dále rovněž herci (v případě zvukových nahrávek mluveného slova, jako jsou četby literárních děl, dramatisace literárních děl, popř. záznamy rozhlasových her apod.). V důsledku prodloužení doby ochrany získají výkonní umělci, a to jak ti, kteří byli aktivní v minulosti a jimž by jinak doba ochrany práv již zanikla, tak ti „mladí“, kteří jsou aktivní nyní (pro ně to platí do budoucna) možnost ekonomicky těžit ze svých práv po delší dobu, tj. zejména uzavírat licenční smlouvy s nahrávacími společnostmi. Tím dojde teoreticky ke srovnání „soutěžní“ pozice mezi staršími a mladými tvůrci, neboť licenční odměny bude nutno platit v obou případech, mladí tvůrci nebudou v nevýhodě, že za užití jejich nahrávek se odměny platí a za staré nikoli. Uvedené bude platit zejména v případech, kdy pořadateli či nahrávací společnosti je v zásadě jedno, co se bude nahrávat či provozovat.

Další skupinou pozitivně dotčených subjektů jsou výrobci zvukových záznamů, tzn. nahrávací společnosti, a to tuzemští i zahraniční (z tuzemských např. Supraphon, a.s., Popron Music s.r.o. ad., ze zahraničních např. EMI, Universal Music ad.).

Navrhovanou změnou právní úpravy bude pozitivně dotčen rovněž stát, resp. Státní fond kultury, jemuž případnou ty roční doplňkové odměny, náležející tzv. studiovým hudebníkům, které nebude možno po uplynutí promlčecí doby vyplatit příslušným nositelům práv (výkonným umělcům nebo jejich právním nástupcům), protože tito budou neznámí nebo nedohledatelní.

V případě odměn vybíraných kolektivními správci však může nastat situace pro nositele práv (výkonné umělce a výrobce zvukových nahrávek) nepříznivá, protože tyto odměny jsou stanovovány většinou paušálně za celý repertoár spravovaný kolektivním správcem, který se po prodloužení doby ochrany zvětší, resp. po určitou dobu se nebude udržovat v relativně stejné velikosti jako dosud. To bude mít nepříznivé dopady nejen na starší (dříve aktivní) výkonné umělce, ale i na ty mladší (aktivní nyní). V současnosti dochází k tomu, že se pravidelně, vždy uplynutím příslušných 50 let, některé zaznamenané umělecké výkony a zvukové nahrávky uvolňují z ochrany a zároveň nové vznikají. Po prodloužení doby ochrany nastane určité období, kdy k uvolňování zaznamenaných uměleckých výkonů a zvukových nahrávek docházet nebude a repertoár spravovaný kolektivním správcem se bude spíše rozšiřovat. Přesné odhady počtů nahrávek, jichž se to bude týkat, nelze provést. Reálné dopady budou záviset na chování jednotlivých aktérů – zda budou tyto nahrávky skutečně užívány atd.

Subjekty pozitivně dotčené změnou počítání doby ochrany u hudebních děl s textem: nositelé práv

Subjekty pozitivně dotčenými změnou způsobu výpočtu doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem jsou nositelé práv k těmto dílům, zejména dědicové majetkových autorských práv po dříve zemřelém z autorů spojených děl. Těm se prodlouží doba, po kterou mohou svá práva využívat (udělovat licence k užití, inkasovat odměny vybírané kolektivními správci práv apod.).

Subjekty negativně dotčené navrhovanými změnami: uživatelé zvukových záznamů (nahrávací společnosti, restaurace, obchody, fitness centra, kina apod., vysílatelé (rozhlasové a televizní stanice), vydavatelé notových záznamů a kolektivní správci práv.

Subjekty negativně dotčenými navrhovanými změnami jsou uživatelé zvukových záznamů, např. restaurace, obchody, fitness centra, kina a další subjekty, které používají hudbu ze záznamu, dále zejména vysílatelé, a to jak ti „tradiční“ (vysílající bezdrátově), tak i ti „noví“ vysílající po internetu. Lze předpokládat, že navrhované změny se dotknou především těch uživatelů, kteří užívají ty zvukové záznamy, jichž se prodloužení doby ochrany dotkne a které by jinak byly, nedošlo-li by k prodloužení doby trvání majetkových práv, již autorskoprávně volné (tj. záznamy pořízené v roce 1963 a v letech následujících). Negativně dotčenými subjekty budou rovněž nahrávací společnosti, ale rovněž nakladatelé notovin a dále všichni další uživatelé užívající hudební díla s textem, ať už v rámci živého provozování (divadlo, koncerty apod.), tak i užívající zvukové záznamy s těmito díly nebo vydávající notové záznamy. Ti budou muset nově platit licenční odměny i v případech, kdy by bez prodloužení doby trvání majetkových práv byly dané nahrávky ve vztahu k právům výkonných umělců a výrobců již autorskoprávně volné.

Negativně dotčenými subjekty se mohou stát rovněž samotní nositelé práv, tj. výkonní umělci a nahrávací společnosti, a to v případě, že nedojde ke zvýšení stávajících paušálních odměn vybíraných kolektivními správci práv (např. odměny za vysílání, za veřejné produkce nebo tzv. náhradní odměny z nenahraných nosičů a z přístrojů pro pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu). V případě, že nedojde ke zvýšení těchto odměn, bude stávající stejný objem odměn rozdělován mezi více nositelů práv, čímž se podíl jednotlivých nositelů práv zákonitě zmenší.

Změny se dotknou rovněž příslušných kolektivních správců práv, konkrétně Intergramu (v případě prodloužení doby trvání majetkových práv ke zvukovým nahrávkám) a OSA (v případě sjednocení výpočtu doby trvání majetkových práv ke hudebním dílům s textem).

Změny se dotknou rovněž příslušných kolektivních správců práv (DILIA, OSA) a agentur zastupujících autory hudebně dramatických děl.

Subjekty zprostředkovaně dotčené navrhovanými změnami: spotřebitelé

Zprostředkovaně budou negativně dotčenými subjekty rovněž spotřebitelé, neboť změny v době trvání majetkových práv v obou případech (u zvukových nahrávek i u hudebních děl s textem) se mohou projevit omezením rozsahu, v němž budou dotčené předměty ochrany užívány a tím zpřístupňovány široké spotřebitelské veřejnosti. Prodloužení doby trvání majetkových práv ke zvukovým nahrávkám a „oživením“ ochrany v případě spojených hudebních děl s textem může mít teoreticky negativní dopady i na ceny nahraných nosičů s těmito nahrávkami, na ceny vstupenek na divadelní představení hudebně dramatických děl apod. Prodlouží se rovněž doba, po kterou nebude možno hudební nahrávky používat spotřebiteli v rámci jejich vlastní amatérské tvorby (užití hudebních nahrávek jako zvukové kulisy pro amatérská videa zpřístupňovaná na YouTube apod.).

Potenciálně negativně dotčenými subjekty budou rovněž všechny subjekty kupující nenahrané nosiče a přístroje k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu v případě, že by došlo ke zvýšení sazeb odměn z těchto nenahraných nosičů a přístrojů.

Zvýšení sazeb odměn z nenahraných nosičů a přístrojů se však v souvislosti s předkládanou transpoziční novelou nenavrhuje.

Ad B) Zavedení zákonné licence pro osiřelá díla

Subjekty dotčenými zavedením zákonné licence pro užití osiřelých děl (a záznamů) a s tím souvisejícími povinnostmi provádění důsledného vyhledávání, vedení záznamů o důsledném vyhledávání a předávání informací, jsou knihovny, muzea, galerie, archivy a veřejnoprávní vysílatelé (Česká televize a Český rozhlas).

Navrhovanou úpravou bude dotčeno rovněž Ministerstvo kultury, jemuž vznikne nová povinnost předávat informace o dohledávání nositelů práv, o osiřelých dílech a jejich užití Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (Office for Harmonization in the Internal Market), kterému byly nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 386/2012 ze dne 19. dubna 2012 v rámci EHP svěřeny úkoly a činnosti, jejichž cílem je usnadnit a podpořit aktivity příslušných orgánů členských států, soukromého sektoru a orgánů EU v boji proti porušování práv duševního vlastnictví. Tento úřad povede na základě čl. 3 odst. 6 směrnice 2012/28/EU jednotnou unijní on-line databázi osiřelých děl a dalších osiřelých předmětů ochrany.

Změny se dále dotknou příslušných kolektivních správců práv, zejm. DILIA a OOAS, kteří budou jedním z nejdůležitějších zdrojů informací při dohledávání nositelů práv.

Zprostředkovaně jsou dotčenými subjekty rovněž spotřebitelé, jimž by navrhovaná úprava měla přinést větší dostupnost národního kulturního a vědeckého dědictví prostřednictvím takových projektů, jako je Europeana apod.

1.5 Popis cílového stavu

Ad A)

Navrhovanou změnou autorského zákona se sleduje splnění povinností vyplývajících pro Českou republiku z členství v Evropské unii, konkrétně prodloužením doby ochrany majetkových práv výkonných umělců k jejich uměleckým výkonům zaznamenaným na zvukové záznamy a majetkových práv výrobců zvukových záznamů k jejich záznamům z 50 na 70 let, zavedením příslušných doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců (roční doplňkové odměny, práva na odstoupení od smlouvy a práva na výplatu odměn beze srážek) a zavedením způsobu výpočtu doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem, který bude jednotný v celé EU.

Ad B)

Navrhovanou změnou autorského zákona se sleduje splnění povinností vyplývajících pro Českou republiku z členství v EU, konkrétně zavedením definice osiřelého díla, resp. osiřelého zvukového záznamu, pravidel o vzájemném uznávání statusu osiřelého díla, pravidel pro důsledné vyhledávání nositelů práv, pravidel pro ukončení statusu osiřelého díla (a záznamu) a zákonné licence pro užití osiřelých děl (a záznamů).

1.6 Zhodnocení rizika

Ad A)

V případě neprovedení transpozice nebo nedodržení lhůty pro transpozici směrnice o prodloužení doby ochrany, která končí 30. října 2013, hrozí České republice postihy ze strany Evropské unie za porušení této povinnosti.

V případě přijetí navrhované právní úpravy nelze vyloučit negativní dopady na uživatele zvukových nahrávek a na spotřebitele, spočívající ve zvýšení licenčních a jiných odměn a tím zdražení přístupu ke kultuře. V případě, že ke zvýšení uvedených odměn nedojde, nelze vyloučit naopak negativní dopady na nositele práv (výkonné umělce a výrobce zvukových nahrávek), kterým se odměny vybírané kolektivním správcem zákonitě sníží (stejný objem odměn bude rozdělován mezi větší počet nositelů práv, jimž tyto odměny náleží).

V souvislosti se sjednocením způsobu výpočtu doby trvání práv k hudebním dílům s textem lze očekávat náklady spojené se zvýšením licenčních odměn za užití takovýchto spojených děl. Z toho důvodu nelze vyloučit zdražení přístupu k těmto dílům, např. zdražení vstupného na divadelní představení, zdražení cen notovin, zdražení cen nosičů s nahrávkami těchto děl apod.

Po přijetí navrhované právní úpravy dojde k prodloužení doby trvání majetkových práv ke zvukovým nahrávkám a k výkonům na nich zaznamenaným, které budou k 1. listopadu 2013 ještě stále chráněny. Nedojde tudíž k obnovení ochrany u těch nahrávek a výkonů, které se nejpozději k uvedenému datu stanou volnými, tj. u nichž již uplyne 50letá doba ochrany práv.

V případě navrhované změny výpočtu doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem, která byla vytvořena za účelem užití ve spojení (typicky opera, opereta, muzikál, populární hudba), dojde k obnově ochrany práv k tomu dílu (hudebnímu dílu nebo textu), jehož autor zemřel dříve a jehož práva již zanikla nebo by zanikla dříve, než práva autora druhého díla. Tato skutečnost bude mít dopady na budoucí uživatele těchto děl, kteří mohou očekávat, že dojde ke zvýšení licenčních odměn, které budou muset platit za užití uvedených děl. Změna dopadne i na ty uživatele, kteří již uvedená díla užívají na základě dříve uzavřených licenčních smluv ať už přímo s nositeli práv nebo s kolektivními správci práv, které se však týkaly pouze té části hudebního díla s textem (tj. hudby nebo textu), která byla v době uzavření licenční smlouvy ještě chráněna. Jde např. o pořízení a rozšiřování analogových nebo digitálních rozmnoženin volných děl nebo jejich sdělování veřejnosti na veřejných produkcích, vysílání, na internetu apod. Okamžikem obnovení ochrany práv u druhé části se užití těchto dříve volných děl stane neoprávněným. Z důvodu ochrany investic těchto subjektů se v souladu s požadavkem směrnice navrhuje přechodné ustanovení, na základě kterého užití těchto děl nebude novou právní úpravou dotčeno. Přechodné ustanovení je záměrně formulováno obecně tak, aby nebylo omezeno ani časově ani co do způsobu užití (na rozdíl od národního řešení podobné situace v roce 2000, které bylo omezeno pouze na doprodej již zhotovených rozmnoženin děl ve lhůtě do dvou let od nabytí účinnosti autorského zákona v prosinci 2000).

V souvislosti se sjednocením způsobu výpočtu doby trvání práv k hudebním dílům s textem lze očekávat náklady spojené se zvýšením licenčních odměn za užití takovýchto spojených děl. Z toho důvodu nelze vyloučit zdražení přístupu k těmto dílům, např. zdražení vstupného na divadelní představení, zdražení cen notovin, zdražení cen nosičů s nahrávkami těchto děl apod.

Ad B)

V případě neprovedení transpozice nebo nedodržení lhůty pro transpozici směrnice o osiřelých dílech, která končí 29. října 2014, hrozí České republice postihy ze strany Evropské unie za porušení této povinnosti.

2. Návrh variant řešení

Ad A)

A.1 Nulová varianta

S ohledem na povinnosti vyplývající z členství ČR v EU nepřipadá nulová varianta v úvahu. V případě, že by se nepřijaly změny obsažené v příslušné směrnici – směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících – zůstala by zachována stávající doba trvání majetkových práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů, tj. v zásadě 50 let od pořízení, popř. od zveřejnění zvukového záznamu. Výkonní umělci by nezískali ani další práva vyplývající ze směrnice, především možnost odstoupit od smlouvy s výrobcem zvukového záznamu v případě, že by výrobce konkrétní zvukový záznam již obchodně nevyužíval, a dále by někteří z výkonných umělců, tzv. studioví hudebníci (členové orchestrů, hudebních skupin apod., nikoli sólisté) nezískali možnost dalších dodatečných zdrojů financí, které by jim měly plynout z tzv. roční doplňkové odměny (půjde o část výnosů, které výrobci získají z využívání nahrávek v prodlouženém období ochrany, tj. počínaje 51. rokem ochrany do 40. roku ochrany práv). Kromě toho by nedošlo ke změně výpočtu doby trvání majetkových práv u spojených hudebních děl s textem, u nichž by i nadále platilo, že doba trvání majetkových práv k hudebnímu dílu a k textu se počítá samostatně.

A.2 Navrhovaná transpozice směrnice

Směrnice 2011/77/EU neposkytuje členským státům volnost při přijímání národní úpravy. Z toho důvodu nepřipadají v úvahu různé varianty její transpozice.

Ad B)

B.1 Nulová varianta

S ohledem na povinnosti vyplývající z členství ČR v EU nepřipadá nulová varianta v úvahu. V případě, že by se nepřijaly změny obsažené v příslušné směrnici - směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl – neodstranily by se autorskoprávní překážky bránící institucím spravujícím národní kulturní bohatství digitalizovat osiřelá díla a osiřelé zvukové záznamy. Tím by se oddálila doba, kdy budou moci být uvedena osiřelá díla a osiřelé zvukové záznamy zpřístupněny veřejnosti prostřednictvím Europeany a podobných projektů.

B.2 Varianta „zákonná licence a odměna placená uživatelem (oprávněným subjektem)“

Tato varianta předpokládá zavedení zákonné licence podle směrnice o osiřelých dílech a zároveň stanovení nároku autora/nositele práv k osiřelému dílu nebo osiřelému zvukovému záznamu, který ukončí status osiřelého díla, resp. zvukového záznamu, na odměnu od uživatele, který dané osiřelé dílo v souladu se zákonnou licencí zdigitalizuje a zpřístupní online. Podle této varianty by se odměna platila pouze v případě, že se autor/nositel práv ke svému dílu/záznamu přihlásí a nárok na odměnu uplatní.

B.3 Varianta „úplatná zákonná licence“

Tato varianta předpokládá zavedení úplatné zákonné licence, kdy by odměna byla placena předem paušální částkou odváděnou jednou ročně kolektivnímu správci práv. Šlo by o obdobný model, jaký se upraven v případě odměny za absenční půjčování autorských děl v knihovnách. Z vybraných částek by kolektivní správci vypláceli odměny těm autorům/nositelům práv, kteří by se ke svému dílu/záznamu přihlásili a nárok na odměnu uplatnili. S odměnami, které by kolektivní správci nebyli schopni rozdělit, protože se o ně příslušní nositelé práv nepřihlásili, by kolektivní správci nakládali obdobně, jako s ostatními takto nevyplacitelnými neadresnými odměnami, a sice rozúčtovali by je po uplynutí obecné promlčecí lhůty v souladu s rozúčtovacím řádem ostatním nositelům práv, popř. je v souladu s rozúčtovacím řádem a rozhodnutím příslušného orgánu kolektivního správce užili k účelu povolenému rozúčtovacím řádem v souladu s právním řádem ČR.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Ad A.1

Přínosy:

V případě, že by nedošlo k prodloužení doby trvání majetkových práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů, neprodloužila by se doba, po kterou je možno tyto záznamy užívat jen se svolením nositelů práv a (zpravidla) za úplatu.

V případě nepřijetí změny výpočtu doby trvání majetkových práv u spojených hudebních děl s textem nedojde k prodloužení doby ochrany ke druhé ze složek (hudby nebo textu), a tím k prodloužení doby, po kterou nelze tuto složku užívat bez svolení nositele práv a (zpravidla) za úplatu.

V obou případech by nedošlo k předpokládanému navýšení licenčních odměn za užití předmětů ochrany, u nichž se majetková práva obnoví, a k předpokládanému navýšení licenčních odměn vybíraných kolektivními správci v souvislosti s rozšířením repertoáru o předměty ochrany, u nichž by jinak ochrana práv již zanikla.

Náklady:

S nulovou variantou by byly spojeny náklady na státní rozpočet v případě zahájení řízení Evropskou komisí vůči České republice z důvodu nesplnění povinností vyplývajících pro Českou republiku z členství v Evropské unii a následného udělení finančních sankcí.

Ad A.2

Přínosy:

Varianta spočívající v prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám přinese zlepšení ekonomické situace výkonných umělců, zejména těch, kteří jsou závislí na příjmech z kolektivně spravovaných práv (doba, po kterou budou získávat odměny z kolektivní správy práv se prodlouží), a tzv. studiových hudebníků (členů orchestrů či ne-sólových členů hudebních skupin apod.), kteří uzavřeli v minulosti s výrobcí zvukových záznamů za jednorázovou odměnu. Ti získají, kromě příjmů z kolektivně spravovaných práv, nárok na roční doplňkovou odměnu, která poplyne z výnosů z užití zvukových nahrávek, na nichž se

tito studioví hudebníci podíleli a které výrobci budou v době prodloužené ochrany obchodně využívat.

V důsledku prodloužení doby ochrany získají dále výkonní umělci, a to jak ti, kteří byli aktivní v minulosti a jimž by jinak doba ochrany práv již zanikla, tak ti „mladí“, kteří jsou aktivní nyní (pro ně to platí do budoucna) možnost ekonomicky těžit ze svých práv po delší dobu, tj. zejména uzavírat licenční smlouvy s nahrávacími společnostmi. Tím dojde teoreticky ke srovnání „soutěžní“ pozice mezi staršími a mladými tvůrci, neboť licenční odměny bude nutno platit v obou případech, mladí tvůrci nebudou v nevýhodě, že za užití jejich nahrávek se odměny platí a za staré nikoli. Uvedené bude platit zejména v případech, kdy pořadateli či nahrávací společností je v zásadě jedno, co se bude nahrávat či provozovat.

Výrobci zvukových nahrávek získají prodloužením doby ochrany možnost po delší dobu obchodně využívat nahrávky, u nichž by jinak ochrana práv již skončila.

Navrhovaná úprava zároveň obsahuje stimuly k využívání starších nahrávek – nebude-li výrobce starší zvukové nahrávky, u nichž by podle původní právní úpravy již uplynula doba ochrany práv, obchodně využívat, bude mít výkonný umělec možnost odstoupit od smlouvy s výrobcem a práva výrobce k danému záznamu zaniknou ještě před uplynutím 70leté doby ochrany. Přínosem této úpravy bude, že v důsledku zániku práv výrobce ke konkrétnímu zvukovému záznamu dojde k částečnému uvolnění dané zvukové nahrávky (zůstanou zachována pouze práva výkonného umělce, popř. i autora hudby či textu, nepůjde-li o díla staršího data, již autorskoprávně volná).

Navrhovaná úprava roční doplňkové odměny, která bude náležet tzv. studiovým hudebníkům a která poplyne z výnosů z užití zvukových nahrávek, na nichž se tito studioví hudebníci podíleli a které výrobci budou v době prodloužené ochrany obchodně využívat, bude přínosem rovněž pro stát, resp. pro Státní fond kultury. Tomuto fondu připadnou ty roční doplňkové odměny, které nebude možno po uplynutí promlčecí doby vyplatit příslušným nositelům práv (výkonným umělcům nebo jejich právními nástupci), protože tito budou neznámí nebo nedohledatelní. Tyto odměny bude moci Státní fond kultury využít jako mimorozpočtový zdroj financování kultury.

Navrhovaná úprava dále zajistí těm výkonným umělcům – sólistům, kteří uzavřeli s výrobcem zvukových záznamů smlouvy na opětovné periodické platby odměn, že po uplynutí 50 let budou mít nárok na výplatu celých částek bez jakýchkoli srážek.

Přínosem zjednodušení výpočtu doby trvání majetkových práv hudebních děl s textem, byla-li obě vytvořena k užití ve spojení, bude jednak zjednodušení výkonu práv k takovým dílům (pro obě složky bude možno uzavírat shodně časově omezenou licenční smlouvu), jednak prodloužení doby, po kterou budou nositelé práv k té složce, jejíž autor zemře dříve, moci těžit z ochrany práv (pobírat odměny z kolektivní správy práv, z licenčních odměn apod.).

Náklady:

V souvislosti s transpozicí směrnice o prodloužení doby ochrany se předpokládají určité administrativní a finanční náklady na straně výrobců zvukových záznamů, spojené s jejich povinností odvádět jednou ročně příslušnému kolektivnímu správci práv 20 % z hrubých příjmů z výnosů z užití těch zvukových nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby ochrany. Výši nákladů nelze odhadnout, neboť budou záviset na tom, v jakém rozsahu budou tyto starší zvukové záznamy užívány (odhady výrobců zvukových záznamů nejsou k dispozici). Tyto

náklady však budou kompenzovány příjmy z využití zvukových nahrávek v prodloužené době ochrany.

Prodloužení doby trvání majetkových práv ke zvukovým nahrávkám a související opatření, konkrétně roční doplňková odměna a možnost výkonného umělce odstoupit od smlouvy s výrobcem v případě, kdy tento již konkrétní nahrávku obchodně nevyužívá, přinese náklady kolektivním správcům práv: jednak půjde o jednorázové náklady nutné na administrativní zajištění výkonu kolektivní správy práv (úprava softwarového vybavení apod.), jednak průběžné náklady spojené s výkonem kolektivní správy (dohledávání nositelů práv rozdělování a vyplácení roční doplňkové odměny apod.).

V případě odměn vybíraných kolektivními správci však může nastat situace pro nositele práv (výkonné umělce a výrobce zvukových nahrávek) nepříznivá, protože tyto odměny jsou stanovovány většinou paušálně za celý repertoár spravovaný kolektivním správcem, který se po prodloužení doby ochrany zvětší, resp. po určitou dobu se nebude udržovat v relativně stejné velikosti jako dosud. To bude mít nepříznivé dopady nejen na starší (dříve aktivní) výkonné umělce, ale i na ty mladší (aktivní nyní). V současnosti dochází k tomu, že se pravidelně, vždy uplynutím příslušných 50 let, některé zaznamenané umělecké výkony a zvukové nahrávky uvolňují z ochrany a zároveň nové vznikají. Po prodloužení doby ochrany nastane určité období, kdy k uvolňování zaznamenaných uměleckých výkonů a zvukových nahrávek docházet nebude a repertoár spravovaný kolektivním správcem se bude spíše rozšiřovat. Přesné odhady počtů nahrávek, jichž se to bude týkat, nelze provést. Reálné dopady budou záviset na chování jednotlivých aktérů – zda budou tyto nahrávky skutečně užívány atd.

Náklady na straně uživatelů se podle hodnocení dopadů zpracovaného Komise při přípravě směrnice 2011/77/EU nepředpokládají. Podle výsledků průzkumů, které měla k dispozici Komise při zpracovávání návrhu směrnice, se ceny nahraných nosičů výrazně neliší v závislosti na tom, zda jde o ještě chráněný výkon či záznam nebo nikoli. Obdobně se neočekává zvýšení paušálních sazeb odměn za užití zvukových záznamů uplatňovaných kolektivními správci práv. Nicméně, jak vyplývá z podrobné analýzy nákladů v části 3.2 (ad A.2), dopady na uživatele lze očekávat, a to např. zvýšení licenčních odměn v souvislosti s prodloužením doby trvání majetkových práv ke zvukovým nahrávkám, a to jak v rámci individuálních smluv mezi výrobcem a výkonnými umělci, tak i v rámci kolektivní správy práv, atd.

V souvislosti se sjednocením způsobu výpočtu doby trvání práv k hudebním dílům s textem lze očekávat náklady spojené se zvýšením licenčních odměn za užití takovýchto spojených děl. Z toho důvodu nelze vyloučit zdražení přístupu k těmto dílům, např. zdražení vstupného na divadelní představení, zdražení cen notovin, zdražení cen nosičů s nahrávkami těchto děl apod.

Ad B.1

Přínosy:

S nulovou variantou nejsou spojeny žádné přínosy.

Náklady:

S nulovou variantou nejsou spojeny žádné náklady. Zároveň však nutno zmínit negativa spojená s nepřijetím navrhovaných změn: zůstane zachován stav, kdy nepůjde po dobu trvání

majetkových práv k jednotlivým osiřelým dílům a osiřelým zvukovým záznamům tato osiřelá díla a osiřelé zvukové záznamy digitalizovat a zpřístupňovat v rámci digitalizačních projektů typu Europeana volně na internetu, aniž by se příslušné kulturní instituce a veřejnoprávní vysílatelé vystavovali riziku žalob ze strany nositelů práv.

Ad B.2

Přínosy:

Přínosem této varianty je umožnění užití určitých osiřelých předmětů ochrany knihovnami, muzei a dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi a veřejnoprávními vysílateli, konkrétně digitalizací a zpřístupněním těchto předmětů ochrany prostřednictvím tzv. digitálních knihoven a obdobných projektů. Tím bude umožněno zpřístupnění kulturního a vědeckého obsahu, který by jinak zůstal dostupný pouze omezenému okruhu veřejnosti. Zpřístupnění bude díky vzájemnému uznávání statusu osiřelého díla a osiřelého zvukového záznamu umožněno nejen v rámci samotné České republiky, ale v rámci celé EU, resp. EHP. Zavedení veřejně přístupné jednotné unijní databáze osiřelých děl, vedené Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu, odstraní nutnost opakovaného provádění vyhledávání nositelů práv.

Náklady:

Náklady spojené s touto variantou budou spojeny s prováděním důsledného vyhledávání nositelů práv, a to formou vyhledávání v katalogích knihoven, archivů, kolektivních správců, asociací sdružujících nositele práv, na internetu apod. Náklady na takové vyhledávání se liší v závislosti na různých faktorech (např. stáří díla, existenci dostupných informačních zdrojů, druhu předmětu ochrany apod.). Podle hrubých odhadů Národní knihovny ČR by náklady na ověření jednoho jména činily 25 Kč (bez mzdových nákladů a event. úhrad kolektivním správcům, popř. jiným subjektům, za jimi prováděné vyhledávání). Uvedené náklady nejsou náklady, které by oprávněným subjektům vznikaly nově. V případech, kdy má uživatel (včetně knihoven, muzeí a dalších oprávněných subjektů ve smyslu směrnice o osiřelých dílech) zájem užít dílo či jiný předmět ochrany způsobem, který vyžaduje uzavření licenční smlouvy s nositelem práv, musí de facto důsledné vyhledávání provést a nositele práv nalézt již dnes. S ohledem na současné zavedení veřejně dostupných evidencí osiřelých děl (např. unijní databáze, která bude zřízena u Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu, rejstříky osiřelých děl vedených kolektivními správci) lze předpokládat, že se postupně bude potřeba opakovaného důsledného vyhledávání snižovat, a tím budou klesat i náklady s ním spojené.

Dalšími náklady podle této varianty budou náklady na odměny nositelům práv, kteří ukončí status osiřelého díla (přihlásí se ke svým právům) a uplatní nárok na odměnu. Podle této varianty by uživatelé (knihovny, muzea, archivy, veřejnoprávní vysílatelé) platili odměnu pouze v případě, že by se nositel práv ke svým právům přihlásil a nárok na odměnu uplatnil. Předpokládá se, že pokud bude zákonná licence oprávněnými subjekty využívána, pak spíše v individuálních případech a přednostně u starších děl, u nichž je minimální pravděpodobnost ukončení statusu osiřelého díla a komerční využitelnosti, resp. újmy způsobené nositeli práv užitím díla podle zákonné licence. Náklady na odměny se proto předpokládají v nulové nebo minimální výši.

Ad B.3

Přínosy:

Přínosem této varianty, obdobně jako v případě varianty B.2, je umožnění užití určitých osiřelých předmětů ochrany knihovnami, muzei a dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi a veřejnoprávními vysílateli, konkrétně digitalizací a zpřístupněním těchto předmětů ochrany prostřednictvím tzv. digitálních knihoven a obdobných projektů (na internetu). Tím bude umožněno zpřístupnění kulturního a vědeckého obsahu, který by jinak zůstal dostupný pouze omezenému okruhu veřejnosti. Zpřístupnění bude díky vzájemnému uznávání statusu osiřelého díla/zvukového záznamu umožněno nejen v rámci samotné České republiky, ale v rámci celé Evropské unie, resp. Evropského hospodářského prostoru. Zavedení jednotné unijní databáze osiřelých děl, vedené Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu, odstraní nutnost opakovaného provádění vyhledávání nositelů práv.

Náklady:

Náklady spojené s touto variantou budou obdobně jako v případě varianty B.2 spojeny s prováděním důsledného vyhledávání nositelů práv, a to formou vyhledávání v katalogích knihoven, archivů, kolektivních správců, asociací sdružujících nositele práv, na internetu apod. Náklady na takové vyhledávání se liší v závislosti na různých faktorech (např. stáří díla, existenci dostupných informačních zdrojů, druhu předmětu ochrany apod.). Podle hrubých odhadů Národní knihovny ČR by náklady na ověření jednoho jména činily 25 Kč (bez mzdových nákladů a event. úhrad kolektivním správcům, popř. jiným subjektům, za jimi prováděné vyhledávání). Uvedené náklady nejsou náklady, které by oprávněným subjektům vznikaly nově. V případech, kdy má uživatel (včetně knihoven, muzeí a dalších oprávněných subjektů ve smyslu směrnice o osiřelých dílech) zájem užít dílo či jiný předmět ochrany způsobem, který vyžaduje uzavření licenční smlouvy s nositelem práv, musí de facto důsledné vyhledávání provést a nositele práv nalézt již dnes. S ohledem na současné zavedení veřejně dostupných evidencí osiřelých děl (např. unijní databáze, která bude zřízena u Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu, rejstříky osiřelých děl vedených kolektivními správci) lze předpokládat, že se postupně bude potřeba opakovaného důsledného vyhledávání snižovat, a tím budou klesat i náklady s ním spojené.

Narozdíl od varianty B.2 by podle této varianty odměna byla placena oprávněnými subjekty (knihovny, muzea, archivy, veřejnoprávní vysílatelé) obdobně, jako je tomu v případě odměny za půjčování v knihovnách podle § 37 odst. 2 a bodů 9 a 10 Přílohy k autorskému zákonu, v platném znění, tj. paušální sazbou za jedno dílo (záznam). V takovém případě by vznikl každoroční nárok na rozpočty uvedených oprávněných subjektů, v některých případech na státní rozpočet (v případech knihoven, muzeí, galerií a archivů) ve výši paušálně stanovené odměny vynásobené počtem osiřelých děl (knih, časopisů, audiovizuálních děl, zvukových záznamů) obsažených v knihovních fondech, muzejních a galerijních sbírkách a archivech veřejnoprávních vysílatelů, které by byly v daném kalendářním roce digitalizovány a zpřístupněny veřejnosti on-line.

3.2 Náklady

Ad A.2

V souvislosti s transpozicí směrnice o prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám byly posouzeny všechny relevantní náklady, které vzniknou a budou vznikat

jednotlivým dotčeným skupinám. Předpokládané náklady jsou vymezeny kvalitativně, neboť nejsou k dispozici relevantní data potřebná pro kvantifikaci dopadů.

V souvislosti se zavedením roční doplňkové odměny pro tzv. studiové hudebníky se předpokládají určité administrativní a finanční náklady na straně výrobců zvukových záznamů, spojené s jejich povinností odvádět jednou ročně příslušnému kolektivnímu správci práv (Intergramu) 20 % z hrubých příjmů z výnosů z užití těch zvukových nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby ochrany. Výši nákladů nelze odhadnout, neboť budou záviset na tom, v jakém rozsahu budou tyto starší zvukové záznamy užívány (odhady výrobců zvukových záznamů nejsou k dispozici).

Náklady spojené s potenciálním zvýšením licenčních odměn za užití zvukových nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby trvání majetkových práv, rovněž nelze odhadovat. Podle informace kolektivního správce Intergram se prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám do sazeb odměn vybíraných tímto kolektivním správcem nikterak nepromítne. Zvýšení licenčních odměn vybíraných kolektivními správci práv může být posléze způsobeno např. požadavky ze strany zahraničních kolektivních správců práv zastupujících zahraniční nositele práv (výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů, autory hudebních děl s textem) na takové zvýšení.

V následující tabulce č. 3 je uveden přehled dotčených subjektů včetně jejich odhadovaného počtu.

Tabulka č. 3

Odhad rozsahu cílových skupin dotčených prodloužením doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám		
		tuzemští / zahr.
nositelé práv	výkonní umělci - sólisté	2698 / 2308 ¹
	výkonní umělci – studioví hudebníci	3250 / 6025 ²
	výrobci zvukových záznamů	148 / 898 ³
uživatelé zvukových záznamů	výrobci zvukových záznamů (vydávající starší hudební aj. nahrávky)	4 ⁴
	vysílatelé – obecně zaměřeni	100 ⁵
	vysílatelé – zaměřeni na hudbu 60. –	15 ⁶

¹ Počty nositelů práv nutno násobit průměrným počtem zvukových nahrávek, na jejichž vytvoření se podíleli. Podle odhadů Intergramu to bude v řádech tisíců. Např. v současnosti rozúčtovává Intergram odměny za cca 350 tisíc zvukových nahrávek, přičemž tento počet zahrnuje záznamy, které byly v daném roce užity a jsou podle stávající úpravy chráněné. Údaje poskytl kolektivní správce Intergram.

² Počty nositelů práv nutno násobit průměrným počtem zvukových nahrávek, na jejichž vytvoření se podíleli. Údaje poskytl kolektivní správce Intergram.

³ Počty nositelů práv nutno násobit průměrným počtem zvukových nahrávek, na jejichž vytvoření se podíleli. Údaje poskytl kolektivní správce Intergram.

⁴ Údaje poskytl kolektivní správce Intergram. Jde o počet uživatelů, s nimiž má Intergram uzavřeny licenční smlouvy.

⁵ Údaje poskytl kolektivní správce Intergram. Jde o počet uživatelů, s nimiž má Intergram uzavřeny licenční smlouvy.

⁶ Údaje poskytl kolektivní správce Intergram. Jde o počet uživatelů, s nimiž má Intergram uzavřeny licenční smlouvy.

	70. let	
	provozovatelé hudby ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.)	31 700 ⁷
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd.	<i>nelze odhadnout</i>
	spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu	<i>nelze odhadnout</i>
kolektivní správci práv		2 (Intergram, OAZA)
stát	Státní fond kultury	

Náklady spojené s možným zvýšením licenčních odměn za užití hudebních děl s textem, u nichž dojde ke sjednocení způsobu výpočtu doby trvání práv a tím k prodloužení doby trvání majetkových práv k druhé složce (hudbě nebo textu) rovněž nelze odhadovat. To se týká jak odhadů ohledně možného zvýšení sazeb odměn vybíraných kolektivními správci práv, tak i odhadů možného zvýšení sazeb odměn vybíraných za užití hudebně dramatických děl v divadlech, televizních programech apod. V posledně uvedených případech budou dopady na uživatele záviset na tom, jaká díla budou uvádět ve svém repertoáru. Podle informace DILIA (divadelní agentury) se výše tantiém v případě chráněného hudebního skladatele „bez libretisty“ pohybuje tato okolo 8%, v opačném případě u libretisty okolo 6%. V případech, kdy jsou chráněni oba autoři, pohybuje se výše tantiému od 12 % do 14 %, výjimečně i 15%. Navýšení tantiém v důsledku navrhovaných změn právní úpravy se do cen vstupenek nepromítne, cenotvorba v této oblasti se opírá o jiná kritéria.

V následující tabulce č. 4 je uveden přehled dotčených subjektů včetně jejich odhadovaného počtu.

Tabulka č. 4

Odhad rozsahu cílových skupin dotčených sjednocením výpočtu doby ochrany práv k hudebním dílům s textem		
nositelé práv – autoři již volné složky hudebního díla s textem	autoři hudebních děl	stovky až tisíce ⁸
	textaři	stovky až tisíce ⁹
uživatelé hudebních děl s textem, u nichž dojde	výrobci zvukových záznamů	318 ¹⁰
	vysílatelé	109 ¹¹

⁷ Údaje poskytl OSA. Jde o počet uživatelů, s nimiž má OSA uzavřeny licenční smlouvy (princiálně by uvedený počet měl platit i pro Intergram).

⁸ Odhad poskytl OSA. Počet autorů nutno vynásobit průměrným počtem děl, která jednotliví autoři vytvořili a nahlásili kolektivnímu správci.

⁹ Odhad poskytl OSA. Počet autorů nutno vynásobit průměrným počtem děl, která jednotliví autoři vytvořili a nahlásili kolektivnímu správci.

¹⁰ Údaj poskytl OSA.

k obnovení doby ochrany práv k hudbě nebo k textu (tj. ti, kteří tato díla již užívají)	provozovatelé hudby ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.)	31 700 ¹²
	divadla	218 ¹³ / 70 ¹⁴
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd.	<i>nelze odhadovat</i>
	spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu	<i>nelze odhadovat</i>
budoucí uživatelé hudebních děl s textem, u nichž bude prodloužena doba ochrany v důsledku sjednocení výpočtu doby ochrany	výrobci zvukových záznamů	318 ¹⁵
	vysílatelé	109 ¹⁶
	provozovatelé hudby ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.)	31 700 ¹⁷
	divadla	218 ¹⁸ / 70 ¹⁹
	orchestry	697 ²⁰
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd.	<i>nelze odhadovat</i>
spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu	<i>nelze odhadovat</i>	
kolektivní správci práv	OSA	

Ad B)

S variantou B.2 i B.3 jsou spojeny náklady na důsledné vyhledávání nositelů práv (zejm. vyhledávání v katalozích knihoven, archivů, kolektivních správců, asociací sdružujících nositele práv, na internetu apod.), které podle odhadu Národní knihovny ČR činí průměrně na 25 Kč na vyhledávání provedené k jednomu osiřelému dílu (bez mzdových nákladů a event. úhrad kolektivním správcům, popř. jiným subjektům, za jimi prováděné vyhledávání).

¹¹ Údaj poskytl OSA.

¹² Údaje poskytl OSA. Jde o počet uživatelů, s nimiž má OSA uzavřeny licenční smlouvy (princiálně by uvedený počet měl platit i pro Intergram).

¹³ Z celkového počtu 218 divadel působících v ČR jde o 41 státních divadel, 71 zřizovaných občanskými sdruženími, o.p.s. apod., 41 zřizovaných podnikatelskými subjekty. Zbývajících 65 divadel jsou tzv. stagiony (divadla bez vlastního profesionálního souboru). (Údaje za rok 2011 poskytl NIPOS.)

¹⁴ Počet divadel uvedených kolektivním správcem OSA – divadla, s nimiž má OSA uzavřenu licenční smlouvu na užití části hudebně dramatického díla (části pod 20 minut).

¹⁵ Údaj poskytl OSA.

¹⁶ Údaj poskytl OSA.

¹⁷ Údaje poskytl OSA. Jde o počet uživatelů, s nimiž má OSA uzavřeny licenční smlouvy (princiálně by uvedený počet měl platit i pro Intergram).

¹⁸ Z celkového počtu 218 divadel působících v ČR jde o 41 státních divadel, 71 zřizovaných občanskými sdruženími, o.p.s. apod., 41 zřizovaných podnikatelskými subjekty. Zbývajících 65 divadel jsou tzv. stagiony (divadla bez vlastního profesionálního souboru). (Údaje za rok 2011 poskytl NIPOS.)

¹⁹ Počet divadel uvedených kolektivním správcem OSA – divadla, s nimiž má OSA uzavřenu licenční smlouvu na užití části hudebně dramatického díla (části pod 20 minut).

²⁰ Z celkového počtu 697 orchestrů je 303 zřizovaných státem, 178 zřizovaných občanskými sdruženími, o.p.s. apod. a 216 zřizovaných podnikatelskými subjekty. (Údaje za rok 2011 poskytl NIPOS.)

S variantou B.2 budou spojeny náklady na odměny nositeli práv, který by ukončil status osiřelého díla. Na základě provedených konzultací se předpokládá, že pokud bude zákonná licence oprávněnými subjekty využívána, pak spíše v individuálních případech a přednostně u starších děl, u nichž je minimální pravděpodobnost ukončení statusu osiřelého díla a komerční využitelnosti, resp. újmy způsobené nositeli práv užitím díla podle zákonné licence. Náklady na odměny se proto předpokládají v nulové nebo minimální výši.

S variantou B.3 by byly spojeny nároky na rozpočty příslušných oprávněných subjektů, potažmo na státní rozpočet v případech, kde to připadá v úvahu (knihovny, muzea, galerie, archivy) v podobě paušálně stanovené odměny (v podobném režimu jako v případě odměny za půjčování v knihovnách). Výše nároku na státní rozpočet by vycházela ze zvolené sazby a počtu digitalizovaných a on-line zpřístupněných osiřelých děl a záznamů.

3.3 Přínosy

Ad A)

Přínosem navrhované změny právní úpravy přinese zlepšení ekonomické situace výkonných umělců, zejména těch, kteří jsou závislí na příjmech z výkonu práv, a tzv. studiových hudebníků, kteří uzavřeli v minulosti smlouvy s výrobcí zvukových záznamů za jednorázovou odměnu a kteří získají, kromě prodloužení doby, po kterou budou pobírat odměny vybírané kolektivními správci práv, i právo na roční doplňkovou odměnu.

Výši roční doplňkové odměny, která bude připadat na jednoho studiového hudebníka ročně, nelze odhadovat. Bude záviset na tom, zda a kolik zvukových nahrávek, na nichž se daný studiový hudebník podílel, bude výrobcem zvukových záznamů obchodně využíván a jaké budou výnosy z tohoto využití.

Prodloužení doby ochrany práv výrobců zvukových nahrávek zajistí těmto výrobcům možnost získávat po delší dobu příjmy z výkonu práv ke zvukovým nahrávkám a využívat je k investování do nových talentů apod. Stimulování výrobců zvukových záznamů k využívání starších nahrávek – v opačném případě bude mít výkonný umělec možnost odstoupit od smlouvy s výrobcem a práva výrobce k danému záznamu zaniknou ještě před uplynutím 70 let doby ochrany.

Navrhovaná úprava roční doplňkové odměny, která bude náležet tzv. studiovým hudebníkům a která poplyne z výnosů z užití zvukových nahrávek, na nichž se tito studioví hudebníci podíleli a které výrobci budou v době prodloužené ochrany obchodně využívat, bude přínosem rovněž pro stát, resp. pro Státní fond kultury. Tomuto fondu případnou ty roční doplňkové odměny, které nebude možno po uplynutí promlčecí doby vyplatit příslušným nositelům práv (výkonným umělcům nebo jejich právním nástupcům), protože tito budou neznámí nebo nedohledatelní. Tyto odměny bude moci Státní fond kultury využít jako mimorozpočtový zdroj financování kultury. Výši přínosů pro Státní fond kultury nelze odhadnout. Bude záviset na tom, kolik takových nahrávek bude vydáno nebo zpřístupněno na internetu, jaké budou výnosy z takového užití a kolik nositelů práv, jimž by roční doplňková odměna náležela, nebude možné v příslušné době dohledat a odměny jim vyplatit.

Navrhovaná úprava dále zajistí těm výkonným umělcům-sólistům, kteří uzavřeli s výrobcí zvukových záznamů smlouvy na opětovné periodické platby odměn, že po uplynutí 50 let

budou mít nárok na výplatu celých částek bez jakýchkoli srážek. Výše těchto srážek, resp. částky, o které se zvýší výplaty odměn výkonným umělcům-sólistům, nelze kvantifikovat.

Přínosem zjednodušení výpočtu doby trvání majetkových práv hudebních děl s textem, byla-li obě vytvořena k užití ve spojení, bude jednak zjednodušení výkonu práv k takovým dílům (pro obě složky bude možno uzavírat shodně časově omezenou licenční smlouvu), jednak prodloužení doby, po kterou budou nositelé práv k té složce, jejíž autor zemře dříve, moci těžit z ochrany práv (pobírat odměny z kolektivní správy práv, z licenčních odměn apod.).

Ad B)

Přínosem obou variant B.2 i B.3 je umožnění užití určitých osiřelých předmětů ochrany knihovnami, muzei a dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi a veřejnoprávními vysílateli, konkrétně digitalizací a zpřístupněním těchto předmětů ochrany prostřednictvím tzv. digitálních knihoven a obdobných projektů (na internetu). Tím bude umožněno zpřístupnění kulturního a vědeckého obsahu, který by jinak zůstal dostupný pouze omezenému okruhu veřejnosti. Zpřístupnění bude díky vzájemnému uznávání statusu osiřelého díla/zvukového záznamu umožněno nejen v rámci samotné České republiky, ale v rámci celé EU, resp. EHP. Zavedení jednotné unijní databáze osiřelých děl, vedené Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu, odstraní nutnost opakovaného provádění vyhledávání nositelů práv.

3.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Ad A)

Vzhledem k tomu, že směrnice o prodloužení doby ochrany neumožňuje členským státům EU volbu mezi různými variantami transpozice, nejsou navrhovány různé varianty.

Vyhodnocení nákladů a přínosů varianty A.2 (transpozice směrnice) ve srovnání s variantou A.1 (nulová varianta) je velmi obtížné provést z toho důvodu, že mnohé závisí na tom, zda a v jakém rozsahu budou konkrétní nahrávky obchodně využívány a dále na tom, zda dojde či nedojde ke zvýšení stávajících paušálních odměn vybíraných kolektivními správci na základě dohodnutých sazebníků kolektivních správců. Totéž platí o paušálních odměnách stanovených právními předpisy (autorským zákonem a prováděcí vyhláškou k němu). Změny těchto právních předpisů se v tomto okamžiku nenavrhují ani neplánují. Obdobně je obtížné odhadovat, kolika hudebních děl s textem se nová právní úprava bude týkat.

S ohledem na uvedené problémy s vyhodnocením dopadů ex ante se navrhuje v rámci přezkumu účinnosti regulace (viz bod 6.) zadat a provést podrobné zhodnocení dopadů navrhované právní úpravy ex post, až budou k dispozici údaje o skutečném využívání nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby ochrany práv a údaje týkající se dopadů změny počítání doby ochrany u hudebních děl s textem. Výsledky tohoto zhodnocení poslouží jako podklad pro Českou republiku při přezkumu unijní regulace plánované Komisí v roce 2016.

Ad B)

Vzhledem k tomu, že navrhovaná úprava je transpozicí směrnice o osiřelých dílech, nepřipadá nulová varianta v úvahu. Přínosem obou variant B.2 i B.3 je umožnění užití určitých osiřelých předmětů ochrany knihovnami, muzei a dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi a

veřejnoprávními vysílateli, konkrétně digitalizací a zpřístupněním prostřednictvím tzv. digitálních knihoven a obdobných projektů (na internetu). S oběma variantami B.2 i B.3 budou spojeny náklady s prováděním důsledného vyhledávání nositelů práv, a to formou vyhledávání v katalozích knihoven, archivů, kolektivních správců, asociací sdružujících nositele práv, na internetu apod. Náklady na takové vyhledávání se liší v závislosti na různých faktorech (např. stáří díla, existenci dostupných informačních zdrojů, druhu předmětu ochrany apod.). Podle hrubých odhadů Národní knihovny ČR by náklady na ověření jednoho nositele práv činily 25 Kč (bez mzdových nákladů a event. úhrad kolektivním správcům, popř. jiným subjektům, za jimi prováděné vyhledávání). Uvedené náklady nejsou ovšem náklady, které by oprávněným subjektům vznikaly nově. V případech, kdy má uživatel (včetně knihoven, muzeí a dalších oprávněných subjektů ve smyslu směrnice o osiřelých dílech) zájem užit dílo či jiný předmět ochrany způsobem, který vyžaduje uzavření licenční smlouvy s nositelem práv, musí de facto důsledné vyhledávání provést a nositele práv nalézt již dnes. S ohledem na současné zavedení veřejně dostupných evidencí osiřelých děl (např. unijní databáze, která bude zřízena u Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu nebo rejstříky osiřelých děl vedených kolektivními správci) lze předpokládat, že se postupně bude potřeba opakovaného důsledného vyhledávání snižovat, a tím budou klesat i náklady s ním spojené.

Podle varianty B.2 by uživatelé (oprávněné subjekty ve smyslu směrnice o osiřelých dílech) platili odměnu tomu nositeli práv, který by ukončil status osiřelého díla, přímo.

Podle varianty B.3 by odměna byla stanovena obdobně jako je tomu v případě odměny za půjčování v knihovnách podle § 37 odst. 2 a bodů 9 a 10 Přílohy k autorskému zákonu, v platném znění, tj. paušální sazbou za jedno dílo (záznam). Odměny by vybíral kolektivní správce práv, který by je po uplynutí obecné promlčecí lhůty odváděl do Státního fondu kultury, resp. Státního fondu kinematografie. V takovém případě by vznikl každoroční nárok na státní rozpočet ve výši paušálně stanovené odměny vynásobené počtem osiřelých děl (knih, časopisů, audiovizuálních děl, zvukových záznamů) zpřístupněných oprávněnými subjekty on-line v daném kalendářním roce.

4. Návrh řešení

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Ad A)

Vzhledem k tomu, že směrnice o prodloužení doby ochrany neumožňuje členským státům EU volbu mezi různými variantami transpozice, připadá v úvahu pouze varianta A.2. Vyhodnocení možných dopadů na jednotlivé cílové skupiny je uvedeno v následujících tabulkách č. 5 a 6. Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady, dopady na životní prostředí nebo dopady na rovnost mužů a žen.

Tabulka č. 5

Vyhodnocení možných dopadů varianty A.2 - prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám		
Dotčené subjekty	Dopady – změny pro dotčené subjekty v důsledku nové regulace	

		finanční dopady: zvýšení příjmů	jiné dopady (snížení administrativních nákladů apod.)	finanční dopady: snížení příjmů/ zvýšení finančních nákladů	jiné dopady (zvýšení administrativních nákladů apod.)	Celkem
nositelé práv ²¹	výkonní umělci – sólisté	+	0	-	0	1 + / 1 -
	výkonní umělci – studioví hudebníci	+	0	-	0	1 + / 1 -
	výrobci zvukových záznamů	+	0	-	-	1 + / 2 -
uživatelé zvukových záznamů	výrobci zvukových záznamů (vydávající starší hudební aj. nahrávky) ²²	0	0	-	-	2 -

²¹ V případě výkonných umělců, a to jak sólistů, tak studiových hudebníků, obdobně i u „nehudebních“ výkonných umělců podílejících se na vzniku nehudebních zvukových nahrávek (např. dramatizace literárních děl, záznamy rozhlasových her apod.) se předpokládají pozitivní finanční přínosy v důsledku prodloužení doby ochrany práv, neboť dojde k prodloužení období, v němž budou pobírat odměny z užití zvukových nahrávek, na jejichž vzniku se podíleli. Pozitivním dopadem bude rovněž možnost ukončit trvání majetkových práv výrobce zvukového záznamu ke konkrétní zvukové nahrávce, kterou tento výrobce nebude v prodloužené době ochrany obchodně využívat. Práva výkonného umělce, který je dříve licenčně poskytl výrobcí, se „vrátí“ tomuto výkonnému umělci a ten bude moci se svými právy samostatně nakládat. Dalším přínosem – pro sólové výkonné umělce – bude nárok na výplatu sjednaných odměn v plné výši, bez jakýchkoli dříve s výrobcem sjednaných srážek.

V případě výkonných umělců i výrobců zvukových záznamů nelze vyloučit finanční „náklady“ resp. negativní finanční dopady spočívající ve snížení příjmů v případech, kdy nedojde ke zvýšení stávajících paušálních sazeb odměn. V takovém případě se stejný objem odměn bude rozdělovat mezi více nositelů práv, čímž zákonitě dojde ke snížení příjmů u jednotlivých nositelů práv.

Převaha pozitivních nebo negativních dopadů bude záviset na míře užívání zvukových nahrávek a na zvýšení/nezvýšení sazeb odměn.

²² V případě výrobců zvukových záznamů vydávajících starší zvukové nahrávky, nikoli z vlastní produkce, tj. na základě licencí od jiných výrobců zvukových záznamů, dojde k prodloužení doby, po kterou musí za užití (vydání) zvukových nahrávek platit licenční odměny. Další náklady budou spojené s odváděním 20 % z výnosů z užití zvukových nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby ochrany práv, příslušnému kolektivnímu správci. (Jde o částky určené k výplatě studiovým hudebníkům jako tzv. roční doplňkové odměny.) S tím budou spojeny i administrativní náklady s dohledáváním nositelů práv a poskytováním takových informací kolektivnímu správci, které jsou nezbytné k rozúčtování odměn. Negativní dopady budou připadat v úvahu v případě zvýšení sazeb odměn.

	vysílatelé – obecně zaměření ²³	0	0	-	0	1 -
	vysílatelé – zaměření na hudbu 60. – 70. let ²⁴	0	0	-	0	1 -
	provozovat elé hudby ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.) ²⁵	0	0	-	0	1 -
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd. ²⁶	0	0	-	0	1 -
	spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje ²⁷	0	0	-	0	1 -
kolektivní správci práv ²⁸		0	0	-	-	2 -

²³ V případě ostatních uživatelů (vysílatelé, provozovatelé hudby ze záznamu apod.) lze předpokládat zvýšené finanční náklady v podobě zvýšených paušálních sazeb licenčních odměn. Negativní dopady budou připadat v úvahu v případě zvýšení sazeb odměn.

²⁴ Viz pozn. 3.

²⁵ Viz pozn. 3.

²⁶ V případě spotřebitelů, zejm. návštěvníků diskoték, restaurací, fitness studií apod., nelze vyloučit, dojde-li ke zvýšení sazeb odměn vybíraných kolektivními správci práv, zvýšené finanční náklady spojené se zvýšením vstupného. Zároveň lze očekávat určité pozitivní finanční přínosy v případech, kdy v důsledku nevyužívání konkrétních nahrávek zaniknou práva výrobce k takové nahrávce. I v těchto případech však přínosy budou spíše marginální. Lze však předpokládat, že v obou případech budou dopady na jednotlivé spotřebitele marginální. Negativní dopady budou připadat v úvahu jen v případě zvýšení sazeb odměn, dopady na jednotlivé spotřebitele by byly marginální.

²⁷ V případě spotřebitelů – kupujících nenahrané nosiče a přístroje – nelze v případě, že dojde ke zvýšení paušálních sazeb tzv. náhradních odměn (z nenahraných nosičů a z přístrojů k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu), vyloučit dopady na ceny těchto nenahraných nosičů a přístrojů. Zároveň lze očekávat určité pozitivní finanční přínosy v případech, kdy v důsledku nevyužívání konkrétních nahrávek zaniknou práva výrobce k takové nahrávce. Lze však předpokládat, že v obou případech budou dopady na jednotlivé spotřebitele marginální.

²⁸ V případě kolektivních správců práv lze očekávat zvýšení finančních a administrativních nákladů spojených s přizpůsobením výkonu kolektivní správy nové regulaci. Půjde jednak o jednorázové náklady spojené s úpravou systémů (databází apod.), jednak o následné průběžné náklady spojené s dohledáváním nositelů práv apod. Tyto náklady - ve výši účelně vynaložených nákladů - však budou hrazeny z příslušné části vybraných odměn v souladu s autorským zákonem. Negativní dopady budou kompenzovány z odměn autorů - v rámci srážek účelně vynaložených nákladů.

stát ²⁹	Státní fond kultury	+	0	0	0	1 +
Celkem		4 +	0	10 -	3 -	9 -

Vysvětlivky:

+ pozitivní přínosy

- negativní dopady

0 nulové přínosy, nulové negativní dopady, popř. jen marginální dopady

Komentář k tabulce č. 5

Z vyhodnocení celkových dopadů navrhované právní úpravy vyplývají jednoznačně negativní dopady, resp. že množství negativně dotčených skupin subjektů převyšuje množství pozitivně dotčených skupin subjektů. K tomu je nutno uvést, jak vyplývá i z poznámek pod čarou k jednotlivým údajům v tabulce, že veškeré odhadované dopady jsou podmíněny určitým chováním příslušných subjektů (nositelů práv, uživatelů a kolektivních správců), např. požadováním zvýšených odměn, užíváním konkrétních zvukových nahrávek apod. Pokud k takovému chování nedojde, odhadované negativní, ale i pozitivní dopady nenastanou.

Z důvodu nemožnosti provést přesné kvantitativní odhady dopadů je v rámci bodu 6. této zprávy doporučováno provést v roce 2015 následnou analýzu, jejíž výsledky poslouží jako podklad pro Českou republiku při přezkumu unijní regulace plánované Komisí v roce 2016.

Tabulka č. 6

Vyhodnocení možných dopadů varianty A.2 – sjednocení výpočtu doby ochrany práv k hudebním dílům s textem						
Dotčené subjekty		Dopady – změny pro dotčené subjekty v důsledku nové regulace				Celkem
		finanční dopady/ zvýšení příjmů	jiné dopady (snížení administrativních nákladů apod.)	finanční dopady/ snížení příjmů	jiné dopady (zvýšení administrativních nákladů apod.)	
nositelé práv – autoři již volné složky hudebního díla s textem ³⁰	autoři hudebních děl	+	0	-	0	1 + / 1 -
	textaři	+	0	-	0	1 + / 1 -

²⁹ Finanční přínosy budou záviset na míře využívání starých nahrávek a na počtu nedohledatelných nositelů práv.

³⁰ V případě autorů a jiných nositelů práv k hudebním dílům a k textům, zejm. dědiců majetkových autorských práv po dříve zemřelém z autorů spojených děl, se předpokládají pozitivní finanční přínosy spočívající v tom, že

uživatelé hudebních děl s textem, u nichž dojde k obnoven í doby ochrany práv k hudbě nebo k textu (tj. ti, kteří tato díla již užívají na základě dříve uzavřených smluv) ³¹	výrobci zvukových záznamů	0	0	-	-	2 -
	vysílatelé	0	0	-	-	2 -
	provozovat elé hudby ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.)	0	0	0	0	0
	divadla	0	0	0	0	0
	vydavatelé notovin	0	0	0	0	0
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd.	0	0	0	0	0
	spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje	0	0	0	0	0
budoucí uživatelé hudebních děl s textem, u nichž	výrobci zvukových záznamů	0	0	-	0	1 -
	vysílatelé	0	0	-	0	1 -
	provozovat elé hudby	0	0	-	0	1 -

dojde k prodloužení doby, po kterou mohou nositelé práv svá práva využívat (udělovat licence k užití, inkasovat odměny vybírané kolektivními správci práv apod.). Zároveň nelze vyloučit finanční „náklady“ resp. negativní finanční dopady spočívající ve snížení příjmů v případech, kdy nedojde ke zvýšení stávajících paušálních sazeb odměn. V takovém případě se stejný objem odměn bude rozdělovat mezi více nositelů práv, čímž zákonitě dojde ke snížení příjmů u jednotlivých nositelů práv. Kvantitativní odhady dopadů nelze provést, neboť závisí na mnoha proměnných, resp. neodhadovatelných skutečnostech – zda a v jaké míře budou konkrétní díla užívána, zda a o kolik se zvýší licenční odměny atd.

³¹ V případě uživatelů nutno rozlišovat, zda jde o uživatele, kteří předmětná hudební díla s textem v okamžiku nabytí účinnosti právní úpravy již užívají na základě dříve uzavřených licenčních smluv, nebo zda jde o „budoucí uživatele“, kteří taková díla teprve užívat budou. V prvním případě nebude mít nová právní úprava žádné negativní dopady (podle přechodného ustanovení bude ochrana již učiněných investic zaručena).

V druhém případě lze předpokládat zvýšené finanční náklady:

V případě výrobců zvukových záznamů vydávajících hudební nahrávky, dojde k prodloužení doby, po kterou musí za užití (vydání) zvukových nahrávek hudebních děl s textem, resp. za obě uvedené složky, platit licenční odměny.

V případě ostatních uživatelů (vysílatel, provozovatelé hudby ze záznamu apod.) lze předpokládat zvýšené finanční náklady v podobě zvýšených paušálních sazeb licenčních odměn.

V případě divadel a orchestrů uvádějících příslušná hudebně dramatická díla (u nichž byly obě složky – hudba i text – vytvořeny za účelem užití ve spojení), popř. jiná hudební díla s textem (písně, jednotlivé árie apod.) lze předpokládat zvýšené finanční náklady spojené se zvýšením licenčních odměn za užití uvedených hudebně dramatických děl.

bude prodlouže na doba ochrany v důsledk u sjednocení výpočtu doby ochrany ³²	ze záznamu (diskotéky, obchody, restaurace, fitness studia, kina atd.)					
	divadla	0	0	-	0	1 -
	orchestry	0	0	-	0	1 -
	vydavatelé notovin	0	0	-	0	1 -
	spotřebitelé – návštěvníci diskoték, restaurací atd. ³³	0	0	-	0	1 -
spotřebitelé – kupující nenahrané nosiče a přístroje ³⁴	0	0	-	0	1 -	
kolektivní správci práv ³⁵	OSA	0	+	-	-	1 + / 2 -
Celkem		2 +	1 +	13 -	3 -	13 -

Vysvětlivky:

+ pozitivní přínosy

- negativní dopady

Komentář k tabulce č. 6

Z vyhodnocení celkových dopadů navrhované právní úpravy vyplývají jednoznačně negativní dopady, resp. že množství negativně dotčených skupin subjektů převyšuje množství pozitivně dotčených skupin subjektů. K tomu je nutno uvést, jak vyplývá i z poznámek pod čarou

³² Viz pozn. 11.

³³ V případě spotřebitelů, zejm. návštěvníků diskoték, restaurací, fitness studií apod., nelze vyloučit, dojde-li ke zvýšení sazeb odměn vybíraných kolektivními správci práv, zvýšené finanční náklady spojené se zvýšením vstupného. Lze však předpokládat, že v uvedených případech budou dopady na jednotlivé spotřebitele marginální.

³⁴ V případě spotřebitelů – kupujících nenahrané nosiče a přístroje k pořizování rozmnoženin zvukových záznamů pro osobní potřebu nelze vyloučit zvýšení finančních nákladů v případě zvýšení paušálních sazeb tzv. náhradních odměn. Takové zvýšení sazeb se aktuálně neplánuje. Lze však předpokládat, že by v případě zvýšení uvedených sazeb dopady na jednotlivé spotřebitele byly marginální.

³⁵ V případě kolektivních správců práv se očekávají přínosy v podobě zjednodušení administrativy spojené s výkonem kolektivní správy práv a zároveň zvýšené finanční a administrativní náklady spojené s přizpůsobením nové právní úpravě. Uvedené náklady - ve výši účelně vynaložených nákladů - však budou hrazeny z příslušné části vybraných odměn v souladu s autorským zákonem.

k jednotlivým údajům v tabulce, že veškeré odhadované dopady jsou podmíněny určitým chováním příslušných subjektů (nositelů práv, uživatelů a kolektivních správců), např. požadováním zvýšených odměn, užíváním konkrétních hudebních děl s textem apod. Pokud k takovému chování nedojde, odhadované negativní, ale i pozitivní dopady nenastanou.

Z důvodu nemožnosti provést přesné kvantitativní odhady dopadů je v rámci bodu 6. této zprávy doporučováno provést nejpozději do května 2016 následnou analýzu, jejíž výsledky poslouží jako podklad pro Českou republiku při přezkumu unijní regulace plánované Komisí v témže roce.

Ad B)

Směrnice o osiřelých dílech neumožňuje členským státům zvolit nulovou variantu. Z toho důvodu byly zvažovány pouze varianty B.2 a B.3. Vyhodnocení možných dopadů těchto variant je uvedeno v tabulce č. 7

Tabulka č.7

Varianta	Přínosy	Náklady na státní rozpočet	Jiné náklady	Sociální dopady, dopady na životní prostředí, dopady na rovnost mužů a žen	Dopady na podnikatelské prostředí
B.2	ano	ne	ano	ne	ne
B.3	ano	ano	ano	ne	ne
B.1	ne	ano	ne	ne	ne

Za nejvhodnější se považuje varianta B.2, a to vzhledem k předpokladu, vycházejícího z konzultací, že pokud bude zákonná licence oprávněnými subjekty využívána, pak spíše v individuálních případech a přednostně u starších děl, u nichž je minimální pravděpodobnost ukončení statusu osiřelého díla a komerční využitelnosti, resp. újmy způsobené nositeli práv užitím díla podle zákonné licence. Náklady na odměny se proto předpokládají v nulové nebo minimální výši a z toho důvodu se navrhuje nezatěžovat oprávněné subjekty v případech užití podle zákonné licence náklady na odměny nositelům práv, u nichž je malá pravděpodobnost, že se o odměny přihlásí. Jedinými náklady proto budou náklady spojené s vyhledáváním nositelů práv.

5. Implementace doporučené varianty a vynuovení

Implementace doporučených variant bude provedena přijetím novely autorského zákona. Vynuovení nové právní úpravy bude zajištěno následovně.

Ad A)

Neplnění povinností spojených s roční doplňkovou odměnou pro výkonné umělce bude možno vynuovenat prostřednictvím stávající právní úpravy občanskoprávního soudního řízení. Neplnění povinností kolektivního správce v souvislosti s ročními doplňkovými odměnami (výběr, rozdělování, popř. odvádění do Státního fondu kultury) bude vynuovenáno prostřednictvím obecné úpravy dohledu Ministerstva kultury nad kolektivními správci práv. statní opatření budou vynuovenána podle stávající právní úpravy.

Ad B)

Stávající právní úprava zajišťuje uplatnění práv a vynuovenání povinností.

6. Přezkum účinnosti regulace

Účinnost opatření navrhovaných překládanou novelou autorského zákona v souvislosti s transpozicí směrnice o osiřelých dílech bude přezkoumána nejpozději do března 2015. Účinnost opatření navrhovaných překládanou novelou autorského zákona v souvislosti s transpozicí směrnice o prodloužení doby ochrany bude přezkoumána nejpozději do května 2016. Navrhované termíny přezkumu účinnosti uvedených opatření vycházejí ze zmíněných směrnic, podle nichž má Komise do 29. října 2015, resp. do 1. listopadu 2016 předkládat Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávy o uplatňování uvedených směrnic, k čemuž bude vyžadovat informace o transpozici a uplatňování směrnic v jednotlivých členských státech. V souvislosti s transpozicí směrnice o prodloužení doby ochrany se doporučuje již v průběhu roku 2015 zadat a provést podrobné zhodnocení dopadů navrhované právní úpravy, které s ohledem na nedostatek údajů nelze provést ex ante, bude však možné provést ex post, až budou k dispozici údaje o skutečném využívání nahrávek, u nichž dojde k prodloužení doby ochrany práv a údaje týkající se dopadů změny počítání doby ochrany u hudebních děl s textem. Výsledky tohoto zhodnocení poslouží jako podklad pro Českou republiku při přezkumu unijní regulace plánované Komisí v roce 2016.

7. Konzultace a zdroje dat

Příprava novely autorského zákona byla realizována maximálně otevřeným a transparentním způsobem, a to formou veřejných konzultací, jejichž průběžné výsledky byly zveřejňovány na webových stránkách Ministerstva kultury.

Předkládaný návrh vychází z veřejných konzultací vedených Ministerstvem kultury na jaře 2011 a z následných konzultačních jednání uskutečněných na jaře 2012 se subjekty, které na veřejnou výzvu Ministerstva uplatnily relevantní podněty a návrhy k novelizaci autorského zákona. Vedle toho Ministerstvo kultury neformálně konzultovalo některé z uvažovaných úprav s partnerskými úřady v členských státech EU a s renomovanými zahraničními odborníky.

Seznam nejdůležitějších organizací, které se zapojily do konzultačního procesu:

APOGEUM, Asociace herního průmyslu ČR a SR, Asociace hotelů a restaurací ČR (AHR ČR), Asociace knihoven vysokých škol, Asociace muzeí a galerií ČR, Asociace organizací neslyšících a nedoslýchavých (ASNEP), Asociace profesionálních divadel ČR, Asociace provozovatelů kabelových a telekomunikačních sítí v ČR (APKT), Asociace provozovatelů kin (APK), Asociace provozovatelů kopírovacích služeb (APKS), Asociace provozovatelů mobilních sítí (APMS), Asociace spotřební elektroniky (ASE), Asociace starožitníků (AS), Asociace televizních organizací (ATO), Česká asociace elektronických komunikací (ČAEK), Česká komora architektů, Česká národní skupina IAML (mezinárodní sdružení hudebních knihoven), Česká pirátská strana (ČPS), Česká protipirátská unie (ČPU), Česká televize, Česká tisková kancelář, Český rozhlas, ČNS IFPI, DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, eReading, GESTOR, GRADA Publishing, a.s., Herecká asociace, Hudební fakulta HAMU, Institut umění – Divadelní ústav, INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, Iuridicum Remedium, Jednota tlumočnicků a překladatelů (JTP), Konfederace umění a kultury (KUK), Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Městská knihovna v Praze, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,

Nakladatelství Fraus, Národní archiv, Národní filmový archiv, Národní galerie v Praze, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu NIPOS, Národní knihovna ČR, Ochranná asociace zvukařů-autorů, o.s. (OAZA), Obec překladatelů, Ochranná organizace autorská - sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, o.s. (OOA-S), Ochranný svaz autorský (OSA), Rada galerií ČR, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV), Sdružení českých spotřebitelů, Sdružení obrany spotřebitelů ČR, Sdružení podnikatelů a živnostníků, Sdružení pro informační technologie a telekomunikace, ICT Unie, Sdružení pro informační společnost (SPIS), Sdružení uživatelů autorských práv, Sjednocená organizace nevidomých a neslyšících (SONS), Svaz českých knihkupců a nakladatelů (SČKN), Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP), Svaz léčebných lázní, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, Unie vydavatelů ČR, UNIHOST, Univerzita Palackého, Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního PF UK, Videocentrum Citymovie.

V následujících tabulkách jsou uvedeny subjekty, které se přímo zúčastnily konzultací k návrhům transpozic směrnice o prodloužení doby ochrany (tabulka č. 8) a směrnice o osiřelých dílech (tabulka č. 9), včetně stručného uvedení jejich pozic k navrhovaným úpravám.

Tabulka č. 8

Konzultace návrhu transpozice směrnice o prodloužení doby ochrany		
<i>(v případě, že není uvedena pozice, subjekt se výslovně nevyjádřil)</i>		
Subjekt	Pozice k navrhované právní úpravě	
Zástupci nositelů práv	DILIA	souhlas
	IFPI	souhlas
	Intergram	souhlas
	OSA	souhlas
	OOA-S	---
	GESTOR	---
	Česká protipirátská unie	---
	Herecká asociace	---
	Jednota tlumočnicků a překladatelů	---
Zástupci uživatelů	Konfederace umění a kultury	---
	Česká televize	---
	Český rozhlas	Obavy z nedohledatelnosti starých smluv
	Mezinárodní asociace hudebních knihoven	Obavy z dohledávání dědiců práv
	Asociace hotelů a restaurací ČR	---
	Česká asociace elektronických komunikací	---
	Česká asociace pro DSMP	---
Univerzita Palackého Olomouc	---	

	Národní archiv	---
	Národní knihovna	---
	Národní muzeum – České muzeum hudby	---
	Rada českého střediska ITI	---
	ICT Unie	---
	Svaz českých knihkupců a nakladatelů	---
	Svaz knihovníků a informačních pracovníků	---
	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR	---

Tabulka č. 9

Konzultace návrhu transpozice směrnice o osiřelých dílech		
<i>(v případě, že není uvedena pozice, subjekt se výslovně nevyjádřil)</i>		
Subjekt		Pozice
Zástupci nositelů práv	DILIA	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (omezené způsoby užití, jen pro určité kategorie uživatelů aj.).
	Svaz českých knihkupců a nakladatelů	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná.
	Herecká asociace	---
	Jednota překladatelů a tlumočnicků	---
Zástupci uživatelů/oprávněných subjektů	Národní knihovna	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (nákladné dohledávání nositelů práv aj.).
	ČT	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (omezené možnosti užití osiřelých děl).
	ČRo	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (omezené možnosti užití osiřelých děl).
	Rada galerií ČR	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (chybí úprava pro samostatná výtvarná díla)
	Národní muzeum – České muzeum hudby	---
	Konfederace umění a kultury	---
	Univerzita Palackého Olomouc	Bez námitek
	Asociace symfonických orchestrů a pěveckých sborů	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná.

	ČR	
	Asociace profesionálních divadel	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná.
	Asociace provozovatelů mobilních sítí	---
	Česká asociace elektronických komunikací	---
	Národní archiv	---
	Národní filmový archiv	---
	ICT Unie	Bez námitek
	Svaz českých knihkupců a nakladatelů	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná (omezené možnosti užití osiřelých děl).
	SKIP - Svaz českých knihovníků a informačních pracovníků	---
	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR	---
	Unie vydavatelů ČR	---
	wKnihy.cz	---
Ostatní	Česká hudební rada/Institut umění	Souhlas, s tím, že úprava ve směrnici je pro řešení problému osiřelých děl nedostatečná.
	Iuridicum Remedium	---
	NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu	---

Kompletní podklady z celého procesu RIA, včetně předložených podnětů, návrhů a vyžádaných údajů a dalších informací, jakož i zápisů ze všech provedených konzultačních jednání, jsou k dispozici v odboru autorského práva Ministerstva kultury.

II. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Ústavním východiskem navrhované právní úpravy je čl. 34 Listiny základních práv a svobod. Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

III. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je v souladu s příslušnými směrnicemi Evropské unie, které upravují danou oblast. Těmito směrnicemi jsou:

1. Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu;
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází;
3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti;
4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla;
5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví;
6. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění);
7. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění);
8. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění);
9. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících;
10. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, má být do českého právního řádu transponována do 1. listopadu 2013.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl, má být do českého právního řádu transponována do 29. října 2014.

Všechna navrhovaná ustanovení, která se týkají problematiky upravené unijním právem, jsou v souladu s unijní právní úpravou, zejména s příslušnými směrnicemi.

IV. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava plně odpovídá mezinárodním závazkům, jimiž je Česká republika vázána. Jde zejména o tyto mezinárodní autorskoprávní smlouvy a úmluvy:

1. Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl - 1886, revize Paříž 1971,
2. Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a televizních a rozhlasových organizací - Řím 1961,
3. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS), kterou ČR uplatňuje od 1. 1. 1996,
4. Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském (WCT), Ženeva 1996, a
5. Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (WPPT), Ženeva 1996.

V. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na veřejné rozpočty, hospodářské subjekty a podnikatele, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Strukturovaný rozbor, konkrétní vyčíslení a zdůvodnění předpokládaných rozpočtových dopadů jsou obsaženy v příslušné části Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace.

Pokud jde o zákonnou licenci pro určitá užití osiřelých děl podle § 37a, nároky na veřejné rozpočty spojené s náklady na vyhledávání nositelů práv k osiřelým dílům a jiným osiřelým předmětům ochrany a s úhradami odměn za užití takových předmětů ochrany podle zákonné licence nelze předem odhadovat. Na základě provedených konzultací se předpokládá poměrně řídké využívání této specifické výjimky s ohledem na její omezený rozsah a stanovené podmínky. Náklady budou vznikat v souvislosti s prováděním důsledného vyhledávání nositelů práv, a to formou vyhledávání v katalogích knihoven, archivů, kolektivních správců, asociací sdružujících nositele práv, na internetu apod. Náklady na toto vyhledávání se liší v závislosti na různých faktorech (např. stáří díla, existenci dostupných informačních zdrojů, druhu předmětu ochrany apod.). Podle hrubých odhadů Národní knihovny ČR by náklady na ověření jednoho nositele práv činily 25 Kč (bez mzdových nákladů a případných úhrad kolektivním správcům nebo jiným subjektům za jimi prováděné vyhledávání). V každém případě tyto dopady budou kompenzovány nově zavedenou možností zpřístupňovat veřejnosti osiřelé předměty ochrany a další autorskoprávně chráněný materiál a úsporami v nákladech na digitalizaci kulturního dědictví. Bude-li zákonná licence oprávněnými subjekty využívána, pak spíše v individuálních případech a přednostně u starších děl, u nichž je minimální pravděpodobnost ukončení statusu osiřelého díla a komerční využitelnosti, resp. újmy způsobené nositeli práv užitím díla podle zákonné licence. Náklady na odměny se proto předpokládají v nulové nebo minimální výši a z toho důvodu se navrhuje nezatěžovat oprávněné subjekty v případech užití podle zákonné licence náklady na odměny nositelům práv, u nichž je malá pravděpodobnost, že se o odměny přihlásí. Zdrojem krytí případných finančních dopadů budou rozpočtové rezervy příslušné kapitoly resortu, pod něž subjekty využívající předmětnou výjimku spadají.

U transpozičního ustanovení § 76a návrh zákona vytváří nový mimorozpočtový zdroj pro financování kultury, a to z těch ročních doplňkových odměn pro výkonné umělce, které nebude kolektivní správce práv schopen vyplatit příslušným nositelům práv ve stanovené (obecné promlčecí) lhůtě. Podle § 76a odst. 4 by se příjmy z těchto plateb staly po uplynutí 3 let příjmem Státního fondu kultury. I zde přitom platí, že nelze předem odhadnout, jak vysoký bude tento příjem z nových mimorozpočtových zdrojů. Tyto příjmy budou záviset na tom, zda výrobce určitý zvukový záznam vydá, zda a v jakém objemu ho následně prodá a kolik nositelů práv k němu nepůjde v dané lhůtě dohledat. Určitým vodítkem pro přípravu rozpočtu na příslušný rok včetně střednědobého výhledu na následující léta mohou být teprve příjmy, které budou na účtu Státního fondu kultury vykázány nejdříve v roce 2017.

Dopady na podnikatelské prostředí jsou uvedeny v příslušné části Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace.

Navrhovaná právní úprava se nedotýká uplatňování zásady zákazu diskriminace.

Navrhovaná právní úprava nemá sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, ani dopady na životní prostředí.

Předkládaný návrh zákona s sebou nepřináší zvýšená korupční rizika. Z hlediska transparentnosti a otevřenosti dat lze konstatovat, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Stejně tak se návrh zákona nedotýká ochrany soukromí a osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

VI. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s vládním návrhem souhlas v prvním čtení

Vládní návrh zákona má povahu výlučně transpozičního předpisu a v totožné podobě byl Poslaneckou sněmovnou projednáván již v VI. volebním období jako sněmovní tisk 1002. Toto projednávání však bylo ukončeno z důvodu rozpuštění Poslanecké sněmovny.

Účelem návrhu zákona je promítnout do českého právního řádu směrnici 2011/77/EU, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících a směrnici 2012/28/EU o některých povolených způsobech užití osiřelých děl. Dnem 31. října 2013 uplynula lhůta pro transpozici směrnice 2011/77/EU a ze strany Evropské Komise může být vůči České republice vedeno řízení pro porušení Smlouvy o fungování Evropské unie (tzv. infringement).

Vzhledem k uvedeným skutečnostem se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna postupovala podle ustanovení § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a s návrhem zákona vyslovila souhlas v prvním čtení.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodu 1

V § 1 se úvodní část ustanovení doplňuje ve smyslu požadavků vyplývajících z čl. 48 odst. 4 Legislativních pravidel vlády a zároveň se aktualizuje výčet předpisů EU, neboť návrhem zákona jsou do právního předpisu promítány dvě nové směrnice EU a zohledňuje se skutečnost, že některé starší směrnice EHS již pozbyly platnosti.

K bodům 2 až 4

V ustanoveních § 14 odst. 2 a § 21 odst. 5 až 7 se aktualizuje normativní text, který vyjadřuje promítnutí práva EU do autorského zákona.

K bodu 5

Legislativně technické úpravy § 24 odst. 1, § 25 odst. 7 a § 37 odst. 2 souvisejí s doplněním zákona o další přílohu.

K bodu 6

V ustanovení § 25 odst. 2 se formulace vyjadřující vazby mezi autorským zákonem a právem EU přizpůsobuje změnám provedeným v § 14 odst. 2 a § 21 odst. 5 až 7.

K bodu 7

Legislativně technická úprava v § 25 odst. 5 souvisí s doplněním zákona o další přílohu.

K bodu 8

Navrhované ustanovení § 27 odst. 6 je transpozicí článku 1 odst. 1 směrnice 2011/77/EU. Nově se doba trvání majetkových práv k hudebnímu dílu s textem, byla-li obě díla vytvořena pro užití ve spojení, bude počítat od smrti toho z autorů (hudby nebo textu), který zemřel později. Totéž bude platit i pro díla hudebně dramatická (např. operu, operetu, muzikál apod.). Vytvořením pro užití ve spojení se rozumí případy, kdy hudební dílo a text vznikalo na základě dohody (v praxi půjde většinou o ústní dohody) autora hudebního díla a autora textu o vytvoření společného díla. V daném případě nejde o dílo spoluautorské podle § 8 autorského zákona, kterým se rozumí dílo dvou nebo více autorů v rámci stejného oboru tvůrčí činnosti. Nový způsob výpočtu doby se nebude vztahovat např. na zhudebněné básně, kdy nezávisle na sobě vzniklo básnické dílo a posléze, zpravidla s větším časovým odstupem, hudební dílo.

Ustanovení se bude vztahovat na všechna taková hudební díla s textem, u nichž alespoň jedna složka (dílo hudební nebo text) bude k 1. listopadu 2013 chráněna alespoň v jednom členském státě EU (viz čl. II Přechodná ustanovení – bod 1). V případě, že druhá složka (hudební dílo nebo text) bude již dílem volným podle § 28 odst. 1 autorského zákona, pak s účinností této novely autorského zákona se ochrana práv k takové složce obnoví na dobu, po kterou bude chráněna první složka.

K bodu 9

V souvislosti s transpozicí směrnice 2012/28/EU se za účelem vyloučení výkladových pochybností u počítání doby trvání majetkových práv k osiřelým dílům navrhuje doplnit pravidlo pro počítání této doby. V zásadě platí, že majetková práva k autorskému dílu trvají po dobu života autora a 70 let po jeho smrti, nejde-li o některý ze specifických případů uvedených v § 27 odst. 2 až 6. Totéž platí i pro trvání majetkových práv k osiřelému dílu, jehož autor je znám (určen) a zároveň je známo datum jeho úmrtí. V případě, kdy není známo datum úmrtí autora osiřelého díla, počítá se doba trvání majetkových práv k takovému dílu podle § 27 odst. 3.

Vzhledem k odkazům na § 27 v příslušných ustanoveních o právech souvisejících s právem autorským (srov. § 74, § 78, § 82 a § 86), bude toto pravidlo platit i pro počítání doby trvání ochrany majetkových práv k ostatním osiřelým předmětům ochrany podle autorského zákona.

K bodu 10

Nové ustanovení § 27a je základní součástí transpozice směrnice 2012/28/EU. Deklarovaným cílem této směrnice je vytvoření právního rámce, který usnadní digitalizaci a on-line (prostřednictvím internetu) zpřístupňování veřejnosti autorských děl a některých dalších předmětů ochrany chráněných autorským právem nebo právy s ním souvisejícími, jejichž nositel není znám, popř. není nalezen (není znám jeho pobyt, popř. není známa kontaktní adresa apod.). Směrnice je klíčovým opatřením Digitální agendy pro Evropu, které by mělo přispět k rozvoji evropských digitálních knihoven (např. Europeana). Směrnice se vztahuje na členské státy EU a rovněž na zbývající státy Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“), tj. Island, Lichtenštejnsko a Norsko.

Autorům a dalším nositelům práv chráněných autorským zákonem, směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti a příslušnými mezinárodními smlouvami (zejména Smlouvou Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském a Smlouvou Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech) přísluší výlučné majetkové právo na rozmnožování a na sdělování díla nebo jiného předmětu ochrany veřejnosti takovým způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí (on-line). K takovým způsobům užití je proto nezbytné získat souhlas autorů nebo jiných nositelů práv. V případě osiřelých děl či jiných osiřelých předmětů ochrany není možné předchozí souhlas autora nebo jiného nositele práv získat, a předměty ochrany proto nelze užít způsoby, které takovýto předchozí souhlas vyžadují.

K vyřešení tohoto problému směrnice 2012/28/EU zavádí společnou unijní definici osiřelého díla a zvukového záznamu, vzájemné uznávání statusu osiřelého díla ve všech členských státech EU a EHP, pravidla pro důsledné vyhledávání nositelů práv, pravidla pro ukončení statusu osiřelého díla a zákonnou licenci nahrazující pro užití určitých předmětů ochrany určitými subjekty a způsoby předchozí souhlas nedohledatelného autora či jiného nositele práv. Nedotčena zůstávají vnitrostátní pravidla, ať už již existující nebo v budoucnu zavedená, upravující správu práv (např. pravidla pro tzv. rozšířenou kolektivní správu práv, právní domněnky zastoupení či převodu práv nebo podobná pravidla či jejich kombinace, včetně pravidel týkajících se hromadné digitalizace).

Navrhovaný § 27a transponuje čl. 2 a čl. 3 odst. 1 až 4 směrnice 2012/28/EU tak, že do autorského zákona doplňuje definici osiřelého díla, pravidla pro ukončení statusu osiřelého díla a ustanovení o vzájemném uznávání statusu osiřelého díla v rámci EU a EHP.

Definice osiřelého díla v odstavci 1 vychází ze směrnice 2012/28/EU. S ohledem na systematiku autorského zákona (§ 27a obsahující definici osiřelého díla je zařazen do části první hlavy I věnované autorskému právu, resp. autorskému dílu) používá tato definice pouze pojem „dílo“. Osířelým se přitom může stát i jiný předmět ochrany podle autorského zákona. Proto na základě příslušných odkazovacích ustanovení v části první hlavě II (§ 74, § 78, § 82 a § 86), upravující práva související s právem autorským, a v části první hlavě III (§ 94), upravující zvláštní právo pořizovatele databáze, se definice osiřelého díla bude vztahovat i na jiné předměty ochrany. Obdobné platí pro pojem „autor“. Směrnice 2012/28/EU používá pojem nositel práv, protože se vztahuje na díla (autory), na zvukové záznamy (výrobce zvukových záznamů a výkonné umělce) a dále i na jejich právní nástupce (zejména na dědice autorských práv a práv souvisejících s právem autorským), popř. jiné nositele práv (např. zaměstnavatele vykonávající majetková práva autora). I na osiřelá díla a jiné osiřelé předměty ochrany se proto bude vztahovat obecné pravidlo stanovené v § 26 odst. 4, totiž že ta ustanovení autorského zákona, která platí pro autora nebo jiného nositele práv (např. výkonného umělce, výrobce nebo vysílatele), platí, pokud nevyplývá z jejich povahy jinak, i pro jejich dědice, popř. pro stát, zdědí-li tento majetková práva nebo případnou-li mu jako tzv. odúmrt'.

Za osiřelé dílo bude považováno takové dílo, jehož autor není určen nebo není nalezen ani po provedení důsledného vyhledávání podle § 27b zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem. Záznamy o osiřelých dílech povedou subjekty oprávněné užití osiřelého díla na základě zákonné licence podle § 37a. Tyto subjekty budou rovněž povinny poskytovat informace o osiřelých dílech Ministerstvu kultury, které je bude předávat do společné unijní databáze osiřelých děl.

Rejstříky osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany povedou rovněž kolektivní správci práv (srov. odůvodnění k bodu 23), avšak v jejich případě budou rejstříky obsahovat údaje pouze o těch osiřelých dílech nebo jiných předmětech ochrany, které jsou kolektivnímu správci známy z jeho vlastní činnosti. Zpravidla půjde o případy, kdy určité dílo nebo jiný předmět ochrany zcela nebo zčásti „osiřel“ tím, že kolektivní správce nedohledá dědice pro zemřelém nositeli práv nebo nezjistí novou adresu či jiný nezbytný kontakt na nositele práv. Rejstříky osiřelých předmětů ochrany vedené kolektivními správci jsou jedním ze zdrojů informací, které musí zájemce o užití osiřelého díla podle § 37a prověřit (srov. bod 24– příloha č. 2 k autorskému zákonu).

V odstavci 4 se stanoví způsoby ukončení statusu osiřelého díla. Může k tomu dojít tak, že autor bude nalezen (třetí osobou) nebo tak, že sám písemně oznámí své autorství k dílu kolektivnímu správci vedoucímu příslušný rejstřík osiřelých děl. Dojde-li k užití osiřelého díla podle § 37a, ukončí autor status osiřelého díla písemným oznámením osobě, která dílo užíla v souladu s § 37a odst. 1. V obou případech bude nutné změnu statusu osiřelých děl zaznamenat, a to podle § 37a odst. 6, 8 a 9 nebo v rejstříku vedeném kolektivním správcem práv (přeřazením z rejstříku osiřelých děl do rejstříku smluvně zastupovaných nositelů práv nebo do rejstříku k evidenci přihlášených nositelů práv). Je umožněno učinit takový úkon i elektronickými prostředky, neboť s takovou formou písemného úkonu (jednání) počítá i nový občanský zákoník v § 562 odst. 1.

Odstavec 5 zavádí pravidlo pro vzájemné uznávání statusu osiřelého díla vyplývající z čl. 4 směrnice 2012/28/EU. Toto pravidlo se vztahuje jen na ty předměty ochrany, na něž se vztahuje tato směrnice a které jsou vymezeny v navrhovaném § 37a odst. 1 až 4. Uvedené pravidlo je zároveň územně omezeno na členské státy EU a ostatní státy EHP.

Ustanovení § 27b odst. 1 vymezuje, co se rozumí důsledným vyhledáváním. Teprve v případě, že autora nelze určit a/nebo nalézt, je možno dílo považovat za osiřelé. V případě, že je dílo považované za osiřelé, nejsou nijak dotčena práva autora chráněná autorským zákonem. Autorský zákon pro tato díla v některých případech stanoví pouze zvláštní režim (srov. § 37a). Důsledné vyhledávání je nutno provést před užitím díla a na území toho členského státu EU, resp. EHP, kde bylo dílo poprvé vydáno, popř. poprvé odvysíláno. V případě kinematografických a audiovizuálních děl se důsledné vyhledávání má provádět v tom členském státě EU, resp. EHP, kde má sídlo, popř. obvyklé bydliště, jejich výrobce. V případě, že jde o díla či zvukové záznamy, které dosud nebyly vydány ani odvysílány, avšak byly zpřístupněny (tj. zveřejněny jiným způsobem než vydáním či odvysíláním) subjekty uvedenými ve směrnici, provádí se důsledné vyhledávání ve státě, v němž sídlí subjekt, který takové dílo nebo zvukový záznam takto zpřístupnil veřejnosti. V případě dohledávání v jiném členském státě EU, resp. EHP je nutno postupovat podle právní úpravy daného státu.

Odstavec 2 stanoví povinnost vytěžit dostupné informační zdroje i v jiných než v uvedených státech (tedy ve státech mimo EU, resp. EHP), pokud existují důkazy naznačující že tam lze nalézt významné informace o vyhledávaných nositelích práv.

Ustanovení odstavce 3 odkazuje na novou přílohu č. 2 k autorskému zákonu, jíž se po konzultaci s nositeli práv a uživateli stanovuje, seznam informačních zdrojů pro důsledné vyhledávání nositelů práv, které musí být prověřeny. Obdobné seznamy zdrojů, které budou existovat rovněž v ostatních členských státech EU, resp. EHP, usnadní provádění důsledného vyhledávání v těchto státech.

V souvislosti s nově zaváděnou úpravou nutno připomenout, že není-li v autorském zákoně výslovně stanoveno jinak, platí ohledně věcného, územního a osobního rozsahu působnosti autorského zákona obecná pravidla stanovená v § 107.

K bodu 11

Legislativně technická úprava ustanovení § 28 odst. 3 souvisí s vložením nového odstavce č. 6 do § 27 a přečíslováním následujících odstavců.

K bodu 12

V rámci transpozice směrnice 2012/28/EU se do autorského zákona zavádí úprava režimu zákonné licence pro některá užití osiřelých děl podle čl. 6 uvedené směrnice. Jde o výjimku z výlučného práva autora na rozmnožování díla a na zpřístupňování díla způsobem uvedeným v § 18 odst. 2. Uvedená výjimka se vztahuje pouze na tzv. osiřelá díla, resp. osiřelé předměty ochrany obecně definované v § 27a a pro účely této licence dále specifikované v § 37a odst. 1 až 4.

Výjimku mohou využít subjekty uvedené v odstavcích 1 a 2. Těmi jsou jednak osoby uvedené v § 37 odst. 1, tj. knihovny, archivy (např. Národní filmový archiv aj.), muzea, galerie a veřejnoprávní vysílatelé, tj. Český rozhlas a Česká televize. Ustanovení stanoví podmínky nezbytné pro využití předmětné výjimky.

Výjimka se vztahuje na díla a zvukové záznamy obsažené ve sbírkách konkrétního oprávněného subjektu, a dále na díla a jiné předměty ochrany vložené nebo začleněné do díla a zvukového záznamu nebo tvořící nedílnou součást takových děl a zvukových záznamů (srov. odkazovací ustanovení § 74, § 78 a § 82, podle nichž se § 37a vztahuje obdobně i na tyto předměty ochrany).

Výjimku lze užít pro díla, která byla vydána, odvysílána nebo alespoň zveřejněna způsobem uvedeným v odstavci 3. Směrnice počítá s tím, že knihy, časopisy a jiné

písemnosti, jichž se výjimka týká, mohou obsahovat nejen text (literární díla), ale i ilustrace jako díla výtvarná nebo fotografie, které jsou do nich vloženy nebo začleněny. Obdobně zvukové záznamy a díla kinematografická nebo audiovizuální mohou obsahovat vložená nebo začleněná výtvarná díla nebo fotografie, popř. jiné zvukové či zvukově obrazové záznamy. Jsou-li takto vložená či začleněná díla nebo záznamy rovněž osiřelá ve smyslu § 27a, spadají do režimu výjimky, a to na rozdíl od samostatně existujících (zveřejněných či vydaných) výtvarných děl, fotografií nebo samostatně existujících zvukově obrazových záznamů neobsahujících kinematografické nebo audiovizuální dílo.

S možností rozšíření úpravy na další druhy děl, jako jednotlivé fotografie nebo výtvarná díla, směrnice počítá do budoucna. Ustanovení o přezkumu obsažené v čl. 10 směrnice 2012/28/EU ukládá Evropské komisi sledovat vývoj informačních zdrojů k právům a do 29. října 2015 a poté každý rok předložit zprávu a případné návrhy na rozšíření působnosti směrnice na další předměty ochrany.

Oprávněný subjekt podle odstavců 1 a 2 je povinen před užitím díla provést důsledné vyhledávání. Dospěje-li na základě důsledného vyhledávání k závěru, že jde o osiřelé dílo (autor, popř. jiný nositel práv není znám nebo není dohledatelný), může je užít způsoby uvedenými v odstavci 1 písm. a) a b) a odstavci 2 písm. a) a b). Při každém užití díla je povinen uvést jméno autora osiřelého díla, je-li známo nebo bylo-li určeno (zjištěno) při důsledném dohledávání či jinak.

Subjekty oprávněné užít osiřelé dílo nebo osiřelý záznam jsou povinny vést záznamy o svém důsledném vyhledávání a při každém užití uvádět jméno jejich autora, pokud byl určen. Dále jsou povinny uvedené informace bez zbytečného odkladu poskytnout Ministerstvu kultury, které je následně bude předávat Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu. Vzhledem k tomu, že ani na unijní úrovni prozatím nebylo dohodnuto a konkretizováno, v jaké podobě, popřípadě v jakých časových intervalech mají být informace tomuto úřadu předávány, je navrhovaná úprava v odstavcích 8 a 9 obecná. Směrnice 2012/28/EU nestanovuje ohledně doby, po kterou mají být záznamy o provedeném důsledném vyhledávání uchovávány, žádné podrobnosti. V případě, že se k užitému osiřelému dílu či zvukovému záznamu přihlásí nositel práv, budou tyto záznamy sloužit jako důkaz, že uživatel splnil povinnosti, jimiž zákon podmiňuje využití zákonné licence podle § 37a odst. 1 až 5. Z toho důvodu je třeba a je i v zájmu samotného uživatele tyto záznamy uchovávat po celou dobu, po kterou mohou nositelé práv vznášet své nároky vyplývající z autorského zákona. To prakticky znamená, že musí být uchovávány po dobu trvání doby ochrany majetkových práv a ještě poté po dobu obecné tříleté promlčecí lhůty, nebo po dobu užívání a poté po dobu obecné tříleté promlčecí lhůty, podle toho, co uplyne dříve.

V souladu se směrnicí 2012/28/EU je pro autora, který ukončí status osiřelého díla či osiřelého zvukového záznamu způsobem podle § 27a odst. 4, zakotveno právo na odměnu za užití díla uskutečněné podle odstavce 1 s tím, že jsou rámcově stanovena kritéria pro určení výše této odměny. Odměnu bude příslušnému nositeli práv vyplácet přímo oprávněný subjekt. Ustanovení odstavce 11 koresponduje s ustanovením čl. 6 odst. 5 věty poslední směrnice 2012/28/EU, podle něhož má výši odměny stanovit právní řád státu, kde je usazen oprávněný subjekt, který daný osiřelý předmět ochrany na základě předmětní výjimky užil, přičemž výše odměny má být stanovena v mezích stanovených unijním právem.

K bodu 13

Navrhované ustanovení § 71 odst. 4 je transpozicí čl. 3 odst. 2b směrnice 2011/77/EU. Zavádí se majetkové právo výkonného umělce na roční doplňkovou odměnu v případě, že udělil výrobcí zvukového záznamu licenční smlouvou oprávnění k užití svého výkonu (zaznamenání na zvukový záznam a další užití takového záznamu) za jednorázovou odměnu.

Jde o jedno z doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců zavedených touto směrnicí v souvislosti s prodloužením doby trvání majetkových práv, z něhož mohou profitovat rovněž výrobci zvukových záznamů. Roční doplňková odměna přísluší výkonnému umělci z výnosů z užití zvukového záznamu za každý rok následující po 50. roce původní doby ochrany. Reciproční povinnost výrobce zvukového záznamu platit tuto odměnu prostřednictvím kolektivního správce práv je specifikována v nově navrhovaném § 76a. Práva na odměnu se výkonný umělec nemůže vzdát a podle směrnice jde o právo povinně kolektivně spravované (viz rovněž odůvodnění k bodu 22).

K bodu 14

Nové ustanovení § 72a je transpozicí čl. 3 odst. 2a směrnice 2011/77/EU. Jde o další z doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců zavedených touto směrnicí. Toto opatření umožňuje výkonnému umělci odstoupit po uplynutí 50 let (tj. po uplynutí doby, po kterou byla chráněna práva výkonného umělce podle dřívější úpravy ve směrnici 2006/116/ES) od uzavření smlouvy s výrobcem zvukového záznamu, pokud byla takovou smlouvou výrobcem udělena výhradní a časově neomezená licence k užití zaznamenaného výkonu. Podmínkou pro uplatnění možnosti odstoupit od smlouvy je, že výrobce po uplynutí původní doby ochrany nenabízí takový záznam k prodeji v dostatečném množství nebo jej nezpřístupňuje způsobem podle § 18 odst. 2. Postup podle tohoto ustanovení by měl být následující: výkonný umělec oznámí svůj úmysl odstoupit od smlouvy z výše uvedených důvodů, a pokud výrobce ve lhůtě jednoho roku od obdržení takového oznámení nevyužívá záznam oběma uvedenými způsoby, může výkonný umělec odstoupit od smlouvy. Odstoupení od smlouvy musí být učiněno písemně. Práva na odstoupení od smlouvy se výkonný umělec nemůže vzdát.

Pokud zvukový záznam obsahuje záznamy uměleckých výkonů více umělců, mohou všichni odstoupit od smlouvy postupem podle odstavce 1 věty třetí, přičemž se přiměřeně použije ustanovení o společném zástupci výkonných umělců (§ 68).

Odstoupením výkonného umělce od smlouvy s výrobcem zvukového záznamu práva výrobce k dotčenému zvukovému záznamu zanikají (§ 77a).

Nové ustanovení § 72b dále transponuje čl. 3 odst. 2e směrnice 2011/77/EU. Jde rovněž o doprovodné opatření ve prospěch výkonných umělců. Týká se případů, kdy výkonný umělec udělil výrobcem zvukového záznamu licenci k užití zaznamenaného výkonu, přičemž odměna za udělení licence byla stanovena nikoli paušálně, ale periodickými platbami (zpravidla procenty z výnosů apod.). V takových případech má výkonný umělec nárok na to, aby v období prodloužené doby ochrany získával příslušné periodické platby bez jakýchkoli srážek.

K bodu 15

Nová formulace ustanovení § 73 transponuje čl. 3 směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU, která prodlužuje dobu trvání majetkových práv výkonných umělců k jejich výkonům zaznamenaným na zvukových záznamech. Jak vyplývá z preambule směrnice, společensky uznávaný význam tvůrčího přínosu výkonných umělců by se měl odrážet v úrovni ochrany, která by uznávala jejich tvůrčí a umělecký přínos. Jako argumentace pro prodloužení doby ochrany a směrnicí navržená další opatření jsou uváděny následující skutečnosti. Výkonní umělci obvykle zahajují svou kariéru v mladém věku a stávající doba ochrany 50 let vztahující se na záznamy výkonů často nechrání jejich výkony po celou dobu jejich života. Proto ke konci svého života zažívají někteří výkonní umělci

propad příjmů. Příjmy vyplývající z výlučných práv na rozmnožování a zpřístupňování, jak je uvedeno ve směrnici 2001/29/ES, stejně jako odměny v souvislosti s rozmnožováním jejich výkonů pro osobní potřebu ve smyslu této směrnice, a příjmy z výlučných práv na rozšiřování a pronájem ve smyslu směrnice 2006/115/ES, by měli výkonní umělci dostávat alespoň po dobu svého života.

Doba trvání majetkových práv výkonných umělců k jejich živým výkonům a k výkonům zaznamenaným na jiný než zvukový záznam zůstává nezměněna. V případě živých výkonů trvají majetková práva 50 let od vytvoření výkonu. V případě záznamů jiných než zvukových trvá doba ochrany majetkových práv rovněž 50 let, a to od oprávněného vydání, a byly-li oprávněně sděleny veřejnosti 50 let od takového oprávněného sdělení veřejnosti, podle toho, která událost nastane dříve. Stejně tak zůstává 50letá doba ochrany zachována pro případy zvukových a zvukově obrazových záznamů, které nebyly ve lhůtě 50 let od jejich pořízení oprávněně vydány nebo oprávněně sděleny veřejnosti.

V případě zvukových záznamů výkonů se doba ochrany práv výkonných umělců prodlužuje z 50 na 70 let ode dne prvního oprávněného vydání zvukového záznamu nebo jeho oprávněného sdělení veřejnosti, podle toho, která událost nastane dříve.

Směrnice do budoucna počítá s možností prodloužit dobu ochrany práv výkonných umělců a výrobců též v audiovizuálním odvětví. V čl. 3 odst. 2 ukládá Evropské komisi povinnost předložit zprávu, ve které zhodnotí, zda je takové prodloužení případně potřebné a případně připojí návrhy na další změnu směrnice 2006/116/ES. Požadovaná zpráva zatím předložena nebyla.

K bodu 16

Nahrazení odkazu na § 27 odst. 7 odkazem na § 27 odst. 8 souvisí s vložením nového odstavce 6 do § 27 a přečíslováním následujících odstavců. Dále se zavádějí odkazy na § 27a, kterým je definováno osiřelé dílo, a na § 27b upravující důsledné vyhledávání. Osiřelým se může stát jakýkoli předmět ochrany, tedy i umělecký výkon.

K bodu 17

Ustanovení § 76a transponuje čl. 3 směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU. Upravuje povinnosti výrobce zvukového záznamu související s právem výkonného umělce na roční doplňkovou odměnu podle nově navrhovaného § 71 odst. 4.

Podle odstavce 1 je výrobce povinen každoročně vyčlenit na platby roční doplňkové odměny podle § 71 odst. 4 část z příjmů získaných v uplynulém roce z užití zvukových záznamů rozmnožováním, rozšiřováním a zpřístupňováním podle § 18 odst. 2 v období od 51. do 70. roku doby trvání majetkových práv. Vyčleněna má být částka ve výši 20 % z těchto příjmů, a to před odečtením nákladů na jejich získání.

Právo na roční doplňkovou odměnu bude v souladu se směrnicí 2011/77/EU právem povinně kolektivně spravovaným podle navrhovaného § 96 odst. 1 písm. e). Z toho důvodu se v § 76a odst. 2 výkonnému umělci a příslušnému kolektivnímu správci práv přiznává právo na veškeré informace od výrobce zvukového záznamu, které jsou nezbytné k zajištění plateb této odměny.

Odměna bude splatná do 31. března kalendářního roku následujícího po roce, za nějž přísluší. Částku vyčleněnou na tyto odměny bude výrobce odvádět příslušnému kolektivnímu správci, který ji poté vyplatí příslušným nositelům práv. Příjmy z plateb, které se nepodaří při vynaložení přiměřeného úsilí do 3 let od jejich obdržení vyplatit, se uplynutím této doby stanou příjmem Státního fondu kultury.

K bodu 18

Navrhovaná změna § 77 je transpozicí čl. 3 směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU, kterým se prodlužuje doba trvání majetkových práv výrobců zvukových záznamů k jejich zvukovým záznamům z 50 na 70 let.

K bodu 19

Nové ustanovení § 77a je transpozicí čl. 3 směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU. V případě, že výkonný umělec využije svého práva odstoupit od smlouvy s výrobcem zvukového záznamu podle navrhovaného § 72a, práva výrobce k danému zvukovému záznamu zanikají.

K bodu 20

Nahrazení odkazu na § 27 odst. 7 odkazem na § 27 odst. 8 souvisí s vložením nového odstavce 6 do § 27 a přečíslováním následujících odstavců. Dále se zavádějí odkazy na § 27a, kterým je definováno osiřelé dílo, a na § 27b upravující důsledné vyhledávání. Osířelým se může stát jakýkoli předmět ochrany, tedy i zvukový nebo zvukově obrazový záznam, vysílání nebo databáze.

K bodu 21

Legislativně technická úprava související s doplněním nového odstavce v § 27 a přečíslováním následujících odstavců.

K bodu 22

Novým ustanovením § 96 odst. 1 písm. d) se transponuje čl. 3 odst. 2d směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU. Zavádí se povinná kolektivní správa práva výkonného umělce na roční doplňkovou odměnu podle § 71 odst. 4, resp. § 76a.

K bodu 23

K povinnostem kolektivních správců vést rejstříky předmětů ochrany, k nimž spravují práva a jsou jim známy, se výslovně doplňuje povinnost vést také rejstřík osiřelých předmětů ochrany. V zásadě nejde o nic nového, kolektivní správci si již nyní vedou vlastní evidenci takových předmětů ochrany. Rejstříky osiřelých děl vedené kolektivními správci jsou jedním z nejdůležitějších informačních zdrojů pro dohledávání nositelů práv.

K bodu 24

Vzhledem k doplnění přílohy č. 2 k autorskému zákonu související s transpozicí směrnice o osiřelých dílech se stávající příloha označuje jako příloha č. 1.

Směrnice 2012/28/EU stanoví, že pro účely zjištění, zda jde v konkrétním případě o osiřelé dílo nebo osiřelý zvukový záznam, musí subjekty, které jsou oprávněny takové předměty ochrany užívat, zajistit před samotným užitím důsledné vyhledávání nositelů práv prověřením informačních zdrojů vhodných pro danou kategorii díla nebo jiného předmětu ochrany. Důsledné vyhledávání se má provádět na území toho členského státu EU, resp. EHP,

kde bylo dílo poprvé vydáno, popř. poprvé odvysíláno. V případě audiovizuálních děl se důsledné vyhledávání má provádět v tom členském státě EU, resp. EHP, kde má sídlo, popř. obvyklý pobyt, jejich výrobce. V případě, že jde díla nebo zvukové záznamy, které dosud nebyly vydány ani odvysílány, avšak byly zpřístupněny (tj. zveřejněny jiným způsobem než vydáním nebo odvysíláním), důsledné vyhledávání se provádí ve státě, v němž sídlí subjekt, který dílo nebo zvukový záznam takto zpřístupnil veřejnosti. V případě dohledávání v jiném členském státě EU, resp. EHP, je nutno postupovat podle právní úpravy daného členského státu.

S cílem usnadnit důsledné vyhledávání nositelů práv směrnice 2012/28/EU jednotlivým státům ukládá určit seznam zdrojů, které by měly být prověřeny, přičemž tento seznam by měl obsahovat alespoň zdroje uvedené v příloze směrnice.

Seznam informačních zdrojů v příloze č. 2 k autorskému zákonu obsahuje, kromě zdrojů uvedených v příloze ke směrnici o osiřelých dílech, též zdroje specifické pro ČR, které vyplynuly z konzultací s nositeli práv i některými uživateli (např. nositeli práv, jejichž majetková práva zdědil stát nebo jejichž majetková práva státu připadla jako tzv. odúmrtí). Tyto seznamy vedou Státní fond kultury a Státní fond kinematografie a zpřístupňují je způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Na základě konzultací se zástupci nositelů práv a zástupci subjektů, které budou oprávněny užívat osiřelá díla a jiné osiřelé předměty ochrany podle režimu zaváděného směrnicí 2012/28/EU, obsahuje navrhovaný seznam až na výjimky pouze obecně vymezené druhy zdrojů a neuvádí konkrétní sdružení autorů, nakladatelů apod. Důvodem je skutečnost, že taková sdružení mohou v průběhu času vznikat nebo zanikat a právní úprava obsažená v příloze č. 2 by pak byla zavádějící. Ministerstvo kultury předpokládá, že příklady doporučených profesních nebo zájmových sdružení a jiných konkrétních zdrojů vhodných pro důsledné vyhledávání nositelů práv budou uvedeny a průběžně aktualizovány na jeho internetových stránkách.

Příloha je strukturována následovně:

Bod 1 obsahuje zdroje přicházející v úvahu v případě vyhledávání nositelů práv k dílům obsaženým v neperiodických publikacích (zejména v knihách, ale může jít např. i fotografie či výtvarná díla vydaná v podobě reprografie obrazu či fotografie, na pohlednicích apod.).

Bod 2 obsahuje zdroje připadající v úvahu v případě děl obsažených v periodickém tisku.

Bod 3 obsahuje zdroje připadající v úvahu u děl výtvarného umění (včetně děl fotografických, děl užitého umění, děl architektonických apod.), která jsou obsažena v neperiodickém nebo periodickém tisku nebo v jiných dílech (především jména autorů).

Bod 4 obsahuje zdroje připadající v úvahu u audiovizuálních děl, děl audiovizuálně užitých a zvukových záznamů.

Doporučuje se vycházet především z údajů uvedených v díle nebo u díla (např. v tiráži neperiodické publikace, na přebalu nebo v titulcích audiovizuálního díla nebo zvukového záznamu). Kontakty na autory nebo jejich právní nástupce mohou mít kromě nakladatelů a výrobců k dispozici také kolektivní správci práv nebo sdružení autorů.

Jako příklady konkrétních zdrojů lze uvést:

- seznam odúmrtí spravovaných Státním fondem kultury České republiky (dostupný z <http://www.mkcr.cz/cz/statni-fondy/statni-fond-kultury-cr/seznam-odumrti-spravovanych-statnim-fondem-kultury-cr-ke-dni-23--4--2012-131863/>),

- kolektivní správci práv (www.osa.cz; www.dilia.cz; www.ooas.cz; www.gestor.cz; www.oaza.eu; www.intergram.cz),
- Svaz českých knihkupců a nakladatelů (www.sckn.cz),
- Registr sbírek výtvarného umění, Autority pro muzea (databáze CITeM),
- eSbírky Národního muzea (<http://www.esbirky.cz/>),
- Centrální evidence sbírek Národní galerie (<http://ng.bach.cz/>),
- Registr sbírek výtvarného umění (<http://www.citem.cz/projekty-sbirek-vytvarneho-umeni/>)

K článku II

Třemi přechodnými ustanoveními se transponují ustanovení čl. 1 odst. 3 a 4 směrnice 2011/77/EU.

První přechodné ustanovení souvisí se zavedením unijní harmonizace, pokud jde o úpravu doby trvání majetkových práv k hudebnímu dílu s textem. Nová úprava je tímto ustanovením vztažena na všechna taková díla, u nichž alespoň jedna složka (hudební nebo textová) byla dne 1. listopadu 2013 chráněna alespoň v jednom členském státě EU nebo EHP. Toto ustanovení přitom nemá vliv na užití těchto děl před uvedeným datem a na práva nabytá k těmto dílům třetími osobami. Navrhované přechodné ustanovení *in fine* reflektuje ustanovení čl. 10 odst. 6 druhého pododstavce věty druhé směrnice 2006/116/ES ve znění směrnice 2011/77/EU, které členské státy zavazuje přijmout nezbytná ustanovení zejména na ochranu práv nabytých třetími osobami, a dále výkladově významný bod 25 preambule směrnice 2006/116/ES, který s odvoláním na úctu k nabytým právům a oprávněná očekávání umožňuje členským státům stanovit, že za určitých okolností nemusí autorské právo a práva s ním související, která se podle této směrnice obnoví, zavazovat k placení osoby, které v dobré víře přikročily k využívání děl v době, kdy taková díla byla volná. Ochrana vynaložených investic třetích osob (spočívajících např. v pořízení analogových nebo digitálních rozmnoženin tehdy volných děl s podnikatelským záměrem jejich následného rozšiřování nebo sdělování veřejnosti) je v návrhu záměrně formulována (na rozdíl od národního řešení podobné situace v roce 2000 – srov. přechodné ustanovení v § 106 odst. 3 věta třetí autorského zákona) v obecné poloze tak, aby nebyla omezena ani časově ani co do způsobu užití.

Druhé přechodné ustanovení souvisí s doprovodnými opatřeními ve prospěch výkonných umělců, které zavádí uvedená směrnice. Zajišťuje kontinuitu příslušných licenčních smluv, jimiž výkonný umělec před 1. listopadem 2013 poskytl výrobci zvukového záznamu oprávnění k užití svého uměleckého výkonu. Stanoví se vyvratitelná domněnka platnosti těchto smluv i poté, kdy by podle dosavadní právní úpravy v daném případě majetková práva výkonného umělce zanikla.

Třetím přechodným ustanovením se konkretizuje časová hranice pro uplatnění směrnici zaváděné úpravy prodloužené doby ochrany včetně všech doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců a recipročních povinností výrobců zvukových záznamů. Nová úprava se má aplikovat na zaznamenané umělecké výkony a na zvukové záznamy, které byly chráněny podle dosavadní úpravy do dne 1. listopadu 2013 včetně, nebo byly pořízeny po tomto datu.

K části druhé

Transpozici prodloužení doby trvání majetkových práv výrobců zvukových záznamů je nutné promítnout do zákona o oceňování majetku. Platné ustanovení § 17 odst. 3 písm. c) tohoto zákona odpovídá stávajícímu znění autorského zákona, podle něhož doba trvání všech majetkových práv souvisejících s právem autorským, která se oceňují (tj. práv výrobce zvukového záznamu, práv výrobce zvukově obrazového záznamu a práva nakladatele), činí jednotně 50 let počítáno od relevantní události.

Z práv souvisejících s právem autorským, která se oceňují, dojde novelou autorského zákona k prodloužení doby trvání ochrany pouze u majetkových práv výrobců zvukových záznamů, a to z 50 na 70 let. V důsledku aplikace zaváděných doprovodných opatření však může být tato doba ochrany v jednotlivých případech zkrácena (srov. § 72a a § 77a novely autorského zákona). Z toho důvodu je navrhované znění § 17 odst. 3 písm. c) zákona o oceňování majetku formulováno s odkazem na úpravu doby trvání příslušných práv podle autorského zákona, který řeší specifika, jejichž úprava zákonu o oceňování majetku nepřísluší.

Novela zákona o oceňování majetku nabude účinnosti shodně s novelou autorského zákona.

K části třetí (Účinnost)

Nabytí účinnosti zákona se navrhuje patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů. Lhůta pro transpozici směrnice 2011/77/EU uplynula dnem 31. října 2013. Lhůta pro transpozici směrnice 2012/28/EU je stanovena do 29. října 2014.

V Praze dne 11. prosince 2013

předseda vlády
Ing. Jiří Rusnok, v.r.

ministr kultury
Mgr. Jiří Balvín, v.r.